КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ДЕФОЛИАЦИЯНИ ЎЗ ВАҚТИДА ВА СИФАТЛИ ЎТКАЗАЙЛИК

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-йил чиқиши.
№ 166 (4372).
24 АВГУСТ
СЕШАНБА
1971 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

ОХУНБОБОЕВ НОМЛИ КОЛХОЗ ЛУБ ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

БЕКТЕМИР (Телефон орқали олинди). Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари бу йил биринчи марта каноп экдилар. Улар учун бу экинни ўстириш янгилик эди. Шунга қарамай, деҳқонлар каноп ўстириш агротехникасини талабга мувофиқ олиб бордилар ва барча майдонларда мўл ҳосил етиштиришга эришдилар. Каноп ўриш барвақт бошланди ва 13 иш кунида йиллик каноп тайёрлаш плани бажарилди.

Давлатга 2850 тонна ўрнига 2859 тонна юқори сифатли каноп етказиб берилди.

Колхозда давлатга каноп топшириш қизғин давом эттирилмоқда.

Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхози пахтакорлари ҳам теримга шай бўлиб турипшибди. Колхозда дефолиация ишларини тез ва уюшқоқлик билан ўтказиш тадбирлари кўрилмоқда. Суратларда: (юқоридан пастга) колхоз раиси М. Тўрахўжаев ва район қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғи ўринбосари Г. И. Лян ўртоқлар дефолиация ўтказиладиган майдонда. (Пастда) илғор бригада бошлиғи Х. Тўрахўжаев етиштирилган ҳосилни кўздан кечиряпти. Н. ТЎРАЕВ фотолари.

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ — ЮТУҚЛАРИМИЗ КАЛИТИ

Ленинча миллий сиёсат — халқлар тенглиги ва дўстлиги сиёсатининг партия томонидан муваффақиятли амалга оширилганлиги социализм қўлга киритган энг катта ютуқлардан бири бўлди. Буни КПСС XXIV съезди алоҳида таъкидлаб ўтди.

Кейинги вақтларда кўпгина қардош республикалар ўзларининг эллик йиллик юбилейларини нишонладилар. Бу юбилейлар социалистик миллатлар равнақи, мамлакатимиздаги ҳамма халқлар монолит бирлигининг ёрқин намойишига айланди. 1972 йилда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ярим асрлик юбилейи байрам қилинади. СССРнинг ташкил топиши ўз сиёсий аҳамияти ва ижтимоий-иқтисодий натижаларига кўра давлатимиз тарихида буюк ўрин тутади.

СССРнинг бутун тажрибаси социализмдагина миллатларнинг ҳар томонлама ривожланиши, уларнинг янада яқинлашув процесси рўй бериши мумкинлигини кўрсатиб турибди. Мамлакатимизда Совет миллий давлати ривожланди, барча миллатлар ва элатларнинг иқтисодий, ижтимоий тараққиёти, мазмунан социалистик ва шаклан миллий бўлган ягона совет маданиятининг равнақи таъминланди.

Коммунистик партия изчиллик билан амалга ошириб келаётган доно ленинча миллий сиёсат туфайли Совет Ўзбекистони қаторида Тошкент области ҳам экономикаси, маданият ва фани юксак даражада ривожланган социалистик ўлкага айланди. Областимизда саксон миллат ва элатнинг вакиллари худди бир оиладек, аҳил ва иноқ бўлиб, ёнма-ён, елкама-елка туриб, коммунистик қурилиш жабҳаларида фидокорлик кўрсатмоқдалар.

Тошкент областининг партия ташкилотлари меҳнаткашларни СССР халқлари дўстлиги руҳида, социалистик интернационализм руҳида тарбиялаш соҳасида жуда катта иш олиб бормоқдалар. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ташаббуси билан шаҳар ва қишлоқларда интернационал дўстлик клублари ташкил этилди. Ана шу клубларда халқлар дўстлиги темаларида мунтазам равишда кечалар, лекциялар, доклад ва суҳбатлар уюштириб турилибди. Шаҳар ва районларда халқлар дўстлиги ҳамда пролетар интернационализми темаларига бағишланган илмий, назарий конференциялар ўтказилмоқда. Бу масалага партия ўқуви шохобчаларида ҳам катта эътибор бериладиган бўлиб қолди. Область, шаҳар, район газеталари ҳамда кўпнусхали газеталарда, маҳаллий радио эшиттиришларида интернационализм ғояларини тарғиб қилиш анча яхшиланди.

Қардош республикалар ва мамлакатлар билан олиб борилаётган яқин иқтисодий ва маданий алоқалар ҳам интернационал тарбия ишига кўп жиҳатдан ёрдам бермоқда. Область корхоналари дунёдаги саксондан ортиқ мамлакатга маҳсулот етказиб бермоқда. Иваново, Минск ва Чимкент области меҳнаткашлари билан социалистик мусобақа, Болгария Халқ Республикасининг Хасково округи билан дўстона муносабатлар тобора кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда.

Яқинда областимизда Озарбайжон пахтакорлари бўлишди. Улар ғўза парваришига оид қимматли маслаҳатлар бердилар, ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Республикамизда мунтазам равишда ўтказилаётган адабиёт ва санъат ўн кунликлари, турли фестиваллар, радио ва телевидение программаларини айирбошлаш сингари тадбирлар халқлар дўстигини мустаҳкамлаш, меҳнаткашларни маънавий бойликлардан ўзаро баҳраманд қилишга яхши ёрдам бермоқда.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, буржуа идеологлари СССР халқларининг қардошларча бирлигига путур етказиш учун катта куч сарфламоқдалар. Улар турли миллатларнинг манфаатларини бир-бирига қарама-қарши қўйишга, бир вақтлар ҳукм сурган миллий низоларни уйғотишга ҳаракат қилмоқдалар.

Ана шундай шароитда партия ташкилотлари ленинча миллий сиёсатни тағин ҳам изчилик билан амалга оширишлари, область меҳнаткашларини совет ватанпарварлиги ҳамда Ватанимиз халқларининг прогрессив миллий анъаналарига ҳурмат билан қараш руҳида тарбиялашлари, бу билан СССР халқларининг ҳар томонлама яқинлашувларига, улар ўртасида дўстлик ва қардошликнинг бундан ҳам мустаҳкамлашувига, иқтисодий, маданий ва маънавий алоқаларнинг ривожланиши ва кенгайишига ёрдам беришлари зарур.

Кўпчилик партия ташкилотлари қардош республикалар ва социалистик лагердаги мамлакатларнинг саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етказиб беришга оид буюртмалари бажарилишини ўз назоратлари остига олиб, жуда тўғри иш қилмоқдалар. Мамлакат халқ хўжалигининг эҳтиёжларини, айниқса қишлоқ хўжалик машиналари, пахта ва каноп, шунингдек бошқа маҳсулотларга бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш областимиз меҳнаткашларининг интернационал бурчи ҳисобланади. Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили давлат планлари ва социалистик мажбуриятларнинг бекаму-кўст бажарилишини таъминлаш партия ташкилотларининг муҳим вазифасидир.

Интернационал тарбия бўйича ишлар амалга оширилаётганида ғоявий таъсир кўрсатишнинг барча формаларидан, айниқса сиёсий ўқув, матбуот ва лекция пропагандасидан, кўргазмали агитациядан кенг фойдаланиш зарур. Интернационализм, СССР халқлари дўстлиги ғояларини тарғиб қилишда «Билим» жамияти ташкилотлари ва маданий-оқартув муассасаларининг ролини яна ҳам ошириш керак. Мунтазам равишда тематик концерт ва спектакллар намойиш қилиш, китобхонлар конференциялари, кинофестиваллар уюштириш, фотовитриналар, виставка ва лекторийлар ташкил этиш бу соҳада жуда катта ёрдам беради.

Бизнинг барча муваффақиятларимиз — бу мамлакатимиздаги барча миллатлар ва элатларнинг, энг аввало, улуғ рус халқнинг қаҳрамонона меҳнати натижасидир. Рус халқи революцион шижоаткорлиги, фидокорлиги, меҳнатсеварлиги, интернационал ғояларга чексиз садоқати туфайли социалистик Ватанимиздаги барча халқларнинг чексиз ҳурмат ва муҳаббатига сазовор бўлди.

Партия ва касаба союз ташкилотлари, ўхшаш корхоналар ўртасидаги, шунингдек Тошкент, Иваново, Минск ва Чимкент областлари ўртасидаги социалистик мусобақани янада авж олдириб юборишлари лозим. Ўзаро тажрибаларни ўртоқлашиш ва дўстликни янада мустаҳкамлаш мақсадида делегациялар айирбошлаб туриш ишда катта фойда келтиради.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқини бундан буён ҳам мустаҳкамлаб бориш, социалистик миллатлар равнақи ва уларнинг аста-секин бирбирига яқинлашувини таъминлашга қаратилган ленинча йўлни изчиллик билан амалга ошириш партия ташкилотларининг муқаддас бурчидир.

Олдимизда турган вазифа жамиятимиз бирлигини янада мустаҳкамлаш учун ҳамма чораларни кўришдан иборат. Мамлакатимиздаги барча синфлар ва социал гуруҳлар, барча халқлар манфаатларининг муштараклигини мустаҳкамлаш, уларнинг бир-бирига тобора яқинлашувига кўмаклашиш — партия ташкилотлари олдида турган муҳим вазифадир.

Ҳаво ҳарорати пасаймаяпти, сув талаб ғўзаларни қондириб суғоришга алоҳида эътибор беринггиз. *Далаларни ва техникани дефолиация ўтказишга яхшилаб тайёрлаб қўйайлик.* Терим машиналарини мавсумга ўз вақтида ҳозирлаш учун зарур тадбирларни амалга оширайлик.

САНОАТ ХОДИМЛАРИНИНГ РАПОРТИ

Ўзбекистон ССР министрлар совети ҳузуридаги марказий статистика бошқармаси хабар беради: Ўзбекистон саноати ходимлари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, янги беш йиллик биринчи йили планини муддатидан олдин адо этиш учун социалистик мусобақани кенг ривожлантириб, маҳсулотни реализация қилиш ва бир қанча энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш саккиз ойлик планини 20 августда бажардилар.

Пахта далаларининг барча меҳнаткашлари, пахта тайёрлаш пунктлари, пахта тозалаш саноати, пахта машинасозлиги корхоналари, транспорт ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифат бўйича давлат инспекциялари ходимларига

МУРОЖААТ

Қадрли ўртоқлар!

КПСС XXIV съезди совет халқи фаровонлигини оширишни тўққизинчи беш йилликнинг асосий вазифаси, партия иқтисодий сиёсатининг олий мақсади деб эълон қилди.

Бу улуғвор ва олижаноб программани муваффақиятли бажариш бутун ижтимоий социалистик ишлаб чиқаришни юксалтиришга, илмий-техника тараққиётига, совет экономикасининг барча соҳаларида ва айниқса халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарадиган тармоқларда меҳнат унумдорлигини муттасил ошириб боришга боғлиқ.

Бунда СССР халқ хўжалиги учун энг қимматли хомашё бўлган пахта етиштиришни ва тайёрлашни кўпайтириш учун кураш муҳим ўринни эгаллайди. КПСС XXIV съездининг Совет Иттифоқи халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик плани юзасидан Директиваларида пахта маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришга катта эътибор берилган. Бу курашнинг натижаси қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари кўп миллионли армиясининг илғор отрядларидан бири бўлган совет пахтакорлари, тайёрлаш органларининг ходимлари, пахта тозалаш заводлари, пахта хосилини қуритиш, тозалаш ва уни дастлабки ишлаш учун асбоб ускуна ва техника ишлаб чиқарадиган машинасозлик корхоналари ходимларининг биргаликдаги куч-ғайратларига боғлиқдир.

КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларидан илҳомланган пахтакор иттифоқчи республикалар меҳнаткашлари 1971 йилда ва янги беш йилликнинг шундан кейинги йилларида белгиланган харид қилиш планларидан ташқари пахта етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олган мажбуриятларини бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбордилар.

Сув танқис бўлган бу йилги шароитда пахтакорлар деҳқончилик маданиятини ошириш, илғор агротехника ютуқларини ва ишлаб чиқариш новаторлари тажрибасини, ғўзаларга ишлов беришнинг прогрессив технологиясини жорий этиш асосида яхши ҳосил етиштирдилар.

Энди пахта йиғим теримига тайёргарлик ишларини мумкин қадар тезроқ туғаллаш, йиғим-теримни уюшқоқлик билан ва нобудгарчиликка йўл қўймасдан ўтказиш, пахта ҳосилини давлатга ўз вақтида топширишни таъминлаш, пахта ҳосилини тўла сақлаб қолиш ва уни ўз вақтида қайта ишлаш ҳамда халқ истеъмоли товарлари чиқариш учун халқ хўжалигига юқори сифатли хом ашё етказиб бериш айниқса муҳимдир. Совет пахтакорлари, тайёрлаш органлари ва пахта ҳосилини харид қилиш ва қайта ишлаш билан боғлиқ бўлган саноат тармоқларининг ходимлари Ватан олдидаги энг муҳим вазифалари, юксак ватанпарварлик бурчларини ана шунда кўрадилар.

Ҳозирги вақтда саноатда бўлганидек, қишлоқ хўжалигида ҳам замонавий қудратли ишлаб чиқариш-техника базаси барпо этилган. Ундан фақат тўғри ва самарали фойдаланмоқ лозим. Хосилни йиғиб-териб олишда ва юқори сифатли пахта олишда пахтакорларнинг, айниқса пахта териш машиналари механик ҳайдовчиларининг меҳнати ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бизнинг шунга ишончимиз комилки, улар ўзларининг бутун кучларини, тажрибаларини, маҳоратларини ишга соладилар ва давлат тайёрлов пунктларига юқори сифатли пахта ҳосили топширадилар. Айниқса уруғлиқ пахтани териш ва сортларга ажратишга алоҳида эътибор бермоқ керак. Бўлғуси яхши ҳосилнинг гарови ана шунда. Пахта жуда қисқа муддат ичида тамомила териб олиниши ва давлатга фақат аъло сифатли қилиб топширилиши лозим.

Бу беш йилликда пахта сифати масалалари катта аҳамиятга эга эканлигига ва уларни ҳал қилиш учун қишлоқ хўжалиги, тайёрлов органлари ва пахта тозалаш саноати ходимлари биргаликда куч-ғайрат сарфлашлари кераклигига эътиборни жалб этмоқчимиз.

Бунда кўп нарса қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва сифат бўйича Давлат инспекциялари ходимларининг фаолиятига боғлиқдир. Улар маҳаллий партия ва Совет органларининг ёрдамига таянган ҳолда, контрактация шартномалари бўйича ишлаб чиқарувчилар ва тайёрловчиларнинг ўзаро мажбуриятларини албатта бажаришларини таъминлашлари, пахта ҳосилини тайёрлаш пунктларига топшираётганда ва қабул қилаётганда қаттиқ давлат интизомларини ўрнатишлари керак.

Пахта тозалаш саноати ходимлари қолган қисқа муддат ичида пахта тайёрлаш пунктлари ва пахта заводларини, омбор бинолари ва майдончаларини капитал ремонт қилишни, ускуналарни, механизация, транспорт воситалари ремонтини туғаллашлари пахта тайёрлаш пунктлари, заводлари ва цехларини янги техника билан жиҳозлашлари лозим.

Пахта тайёрлаш пунктлари ва пахта заводларининг юқори унум билан ишлаши, юқори сифатли маҳсулот чиқариш кўп жиҳатдан пахта тозалаш машинасозлиги заводлари ходимларига боғлиқдир. Улар зарур техникани ўз вақтида етказиб беришлари пахта тозалаш саноатини эҳтиёт қисмлар билан тўла таъминлашлари, чиқарилаётган технология ускуналар сифатини яхшилашлари керак.

Давлат бу беш йилликда пахта тозалаш саноатини янада ривожлантиришга, уни техника жиҳатидан қайта қуроллантиришга ва ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтиришга катта капитал маблағлар ажратмоқда. Бу маблағлар оқилона ва самарали фойдаланилмоғи лозим.

Биз илмий тадқиқот, конструкторлик ва лойиҳалаш ташкилотларига мурожаат қилиб, уларни янги юқори унумли техникани, технология ускуналарини, механизмларни, приборларни, янада такомиллашган технология жараёнларини ишлаб чиқишга, янги заводлар, цехлар ва айрим иншоотлар қурилишининг рационал ва тежамли лойиҳаларини ишлаб чиқишга, янги техника ва технологияни жорий этишда ишлаб чиқаришни ва меҳнатни ташкил этишни яхшилашда пахта тозалаш саноати корхоналарига кундалик ёрдам беришга чақирамиз.

Биз қурилиш ташкилотлари ходимларига мурожаат қилиб, янги пахта заводлари, тайёрлаш пунктлари ва қуритиш-тозалаш цехларини ўз вақтида ишга туширишни таъминлашга, уларни сифатли, тез ва арзон қуришга даъват этамиз.

Пахта ҳосили ва пахта маҳсулоти чиқариш ҳажми тобора ўсиб бораётганлиги туфайли транспортнинг вазифаси ошиб бормоқда. Биз шунга қаттиқ ишонамизки, автомобиль ва темирйўл транспорти ходимлари бундан буён ҳам пахта ҳосилини, толаси ва уруғини ўз вақтида ташишни таъминлайдилар, уларни ортиш ва туширишда халқ хўжалиги учун жуда қимматли бўлган бу маҳсулотнинг нобуд бўлишига йўл қўймайдилар.

Енгил саноат пахта тайёрлаш корхоналари, тайёрлаш министрлиги системасининг Давлат инспекциялари ходимлари яқиндан алоқада бўлиб, биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, пахта етиштиришни кўпайтиришда, давлатга сотиладиган пахтанинг сифатини яхшилашда колхозлар ва совхозларга ҳар томонлама ёрдам беришлари керак.

Қадрли ўртоқлар! Бу тадбирларнинг амалга оширилиши халқ хўжалигини юқори сифатли пахта маҳсулоти билан таъминлаш, енгил саноатни жадал ривожлантириш, халқ истеъмоли товарларини янада кўпайтириш, тўққизинчи беш йилликнинг энг муҳим вазифаси — совет халқи моддий фаровонлигини ошириш вазифасини ҳал қилиш имконини беради.

Кенгаш қатнашчилари, барча колхозчилар, совхоз ишчилари, тайёрлов органлари пахта тозалаш саноати, пахта машинасозлиги ва транспорт ходимларига мурожаат қилиб, уларни ўзларининг бутун куч-ғайратлари, билимлари, тажрибаларини ишга солиб ва фидокорона меҳнат қилиб пахта етиштиришни анча кўпайтиришга, ҳосилнинг тўла сақлаб қолинишига, ўз вақтида қайта ишланишига эришишга халқ хўжалигини юқори сифатли пахта маҳсулоти билан таъминлашга ва бу билан социалистик Ватанимиз иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшишга чақиради.

БУ МУРОЖААТ ЕНГИЛ САНОАТ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ СИСТЕМАСИ, ЕНГИЛ САНОАТ ВА ОЗИҚ-ОВҚАТ САНОАТИ МАШИНАСОЗЛИГИ КОРХОНАЛАРИ, ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИНИ ХАРИД ҚИЛИШ ВА СИФАТ БЎЙИЧА РАЙОН ВА ОБЛАСТЬ ДАВЛАТ ИНСПЕКЦИЯЛАРИ ХОДИМЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШ-СЕМИНАРИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

20 август 1971 йил, Тошкент шаҳри.

КЎПЛАБ ПИЧАН ЖАМҒАРИЛМОҚДА

Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ем-хашак тайёрлаш ишлари яхши йўлга қўйилган. Совхозининг Халит Жапеш бошлиқ участка чорвадорлари бедадан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар шу кунгача 480 тонна дағал хашак тўплашди. Ем-хашак жамғариш тобора қизғин тус оляпти. Сур атда: прицепга механизм ёрдамида хашак ортиляпти.

ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ АРАФАСИДА

Енгил саноат пахта тайёрлаш системаси, енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ҳамда рўзғор асбоблари министрлиги корхоналари, республикалардаги тайёрлаш министрликлари, район ва область давлат инспекциялари ходимларининг Тошкентда бўлиб ўтган Бутуниттифоқ семинар кенгаши ўз ишини тамомлади.

СССР Тайёрлаш министри З. Н. Нуриев, СССР Енгил саноат министри Н. Н. Тарасов, СССР Енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ҳамда рўзғор асбоблари министри В. Н. Доенин докладлари муҳокамасида сўзга чиққан кенгаш қатнашчилари тайёрланган пахтани муваффақиятли қабул қилиб олиш, сақлаш ва қайта ишлаш юзасидан кўриладиган тадбирларни белгиладилар, тайёрлов ишини яхшилашда фойдаланса бўладиган катта-катта резервлар ҳақида гапирдилар.

Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министри М. А. Абдураззоқов, Тожикистон ССР Тайёрлаш министри И. И. Бобозода, Озарбайжон ССР Тайёрлаш министри И. Шамиев, Қирғизистон ССР Тайёрлаш министри Т. Ўрозбеков, Туркманистон ССР Тайёрлаш министри С. Бобоев ва бошқалар сўзлаган нутқларининг кўп қисмини пахта топширишда ва уни қабул қилиб олишда дала меҳнаткашлари ҳамда тайёрлаш шахобчаларининг ходимлари пахтанинг сифатига юксак масъулият ва талабчанлик билан қарашлари кераклигига бағишладилар.

Ўзбекистон ССР пахта тозалаш саноати министри М. И. Иброҳимов, Қозоғистон ССР Енгил саноат министри В. Г. Иброҳимов, Туркманистон ССР Енгил саноат министри К. Хонаев, Тожикистон ССР Енгил саноат министри Н. С. Аҳмедов, Қирғистон ССР Енгил саноат министри К. Сатторов ва кенгашнинг бошқа бир қанча қатнашчилари сўзлаган нутқларнинг мавзуи пахта заводларини янги мавсумга тайёрлаш, уларни замонавий янги машина — ускуналар билан таъминлашга бағишланган эди.

СССР қишлоқ хўжалиги министрлиги пахтачилик ва лубчилик Бош бошқармасининг бошлиғи Ю. М. Ремидовский тўққизинчи беш йилликда пахтакорлар олдида турган вазифалар тўғрисида гапирди.

ЎҒИЛОЙ ОПА — ДЕВЯТОВА ИЗДОШИ

Завод даргоҳига келиб, одат бўйича катта-кичик билан учрашасиз, завод илғорлари, яхши кишилар ҳақида гап юритасиз. Ана шунда каттадан-кичик Ўғилой опани биринчилар қаторида тилга олади.

— Ўғилой опа — заводимиз фахри, — дейишади касбдошлар бир оғиздан.

Чиндан ҳам шундай. Қарийб 23 йилдан бери опа «Тошкенткабель» заводининг 30-цехида узлуксиз ишлаб келяпти.

Ўғилой опа ўрта мактабни тамомлаб, тўғри шу заводга ишга келган эди. Ёш қизни Тилла ака Йўлдошев шогирдликка олди. Кўп ўтмай корхонага меҳр қўйган Ўғилой мустақил ишлашни эгаллаб олди.

Заводда 30-цех энг йирик цехлардан ҳисобланади. Бу цехда турли йўғонликда ва турли рангдаги кабеллар ишлаб чиқарилиб, ғалтакларга ўралади ва изоляция қилинади.

Ўғилой ана шу цехдаги энг асосий операциялардан тўрттасини эгаллаб олган. Цехда бирор киши ишга чиқмай қолса, албатта, Ўғилой бир йўла унинг ишини ҳам уддалай олади.

— Цехимизда бажариладиган операциялар кишидан зийраклик, чидамлилик, сабрли бўлишни талаб қилади. Ўғилой Тўғонова ҳам шундай, цех обрўси учун курашадиган ҳақиқий қўли қадоқ меҳнатсеварларимиздан, — дейди устози, цех мастери Т. Йўлдошев.

Коммунистик меҳнат зарбдори ишлаб чиқариш илғори Ў. Тўғонова, А. Девятова ташаббусига биринчилар қатори қўшилиб, беш йиллик топшириғини тўрт йилда бажаришга аҳд қилди. У беш йиллик давомида минг-минг метрлаб очиқ кабель ишлаб чиқаришга, минглаб киловатт-соат электр энергияси тежаб қолишга қарор қилган.

Ўғилой Тўғpopoванинг меҳнати ҳукуматимиз томонидан қатор медаллар ва бир неча фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган.

С. СУЛТОНОВ.

Ўрта Осиёда йирик ҳисобланган Чирчиқ трансформатор заводи маҳсулотига талаб йил сайин ошиб бормоқда. Бу ерда тайёрланаётган қудратли трансформаторлар темир йўлларни электрлаштиришда, энергетика саноат корхоналари қурилишларида кенг қўлланилади. Суратда: завод илғорларидан бири — йиғув цехи ишчиси В. Колесниковни кўриб турибсиз. У ойлик планларини доимо ошириб адо этиб, ўз ҳамкасбларига намуна бўлмоқда.

АРМАТУРАЧИЛАР — ЯНГИ БЕШЙИЛЛИКДА

Ҳозирги замон қурилишини темир-бетон конструкцияларсиз, яхлит йирик панелларсиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Республикамиз пойтахти Тошкент қурилишида, айниқса, зилзиладан кейин биноларнинг мустаҳкам, ер силкинишларига бардош берадиган бўлиши учун бундай материаллардан фойдаланишга катта аҳамият берилмоқда. Тошкент уйсозлик комбинати, ўнга яқин темир-бетон буюмлар заводлари ва бошқа бир қатор саноат корхоналарида темир-беон каркаслар, устун ва сарровлар, плиталар, йирик панеллар, санитария-техника кабиналари ҳамда арматура тайёрланиб, шаҳар қурилишига етказиб берилмоқда.

«Главташкентстрой»нинг саноат корхоналари бошқармасига қарашли 6-тажриба темирбетон буюмлари заводи коллективи съезд қўйган шу вазифаларнинг бажарилишига озми-кўпми ўз ҳиссасини қўшмоқда.

Юбилей йилида завод Тошкент қурилишларига 6 миллион 291 минг сўмлик темир-бетон маҳсулотлари, жумладан завод учун энг асосий ҳисобланган йиғма-темир-бетондан 71248 куб метр етказиб бериб, планни муддатидан илгари ошириб бажарган эди. Завод ишчи-хизматчилари тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йили бошиданоқ унумли ишлади. Биринчи квартал кўрсаткичлари учун саноат корхоналари бошқармасининг пул мукофотини олишга муяссар бўлди. Етти ойлиқ план ҳам ошириб ўринлатилди. Бу даврда бир неча миллион сўмлик маҳсулот, шу жумладан 28 минг 504 кубометр темир-бетон конструкциялари реализация қилинди. Ишлаб чиқарилган маҳсулот таннархи 3 процент арзонлашди, меҳнат унумдорлиги плани эса 108,5 процент қилиб адо этилди.

Арматура цехини заводнинг асосий участкаси деса бўлади. Бу цех завод учун сим тўрлар, каркаслар етказиб беради. Завод планларининг ошириб бажарилиши ана шу цех ишчиларининг унумли ишларига кўп томондан боғлиқ. Агар арматура бўлмаса, бошқа цехларнинг иши тўхтаб қолиши ўз-ўзидан маълум. Шунинг учун ҳам цех коллективи давлат планларини ўз вақтида ошириб бажарилишига ҳаракат қилади. Уларнинг фидокорона меҳнати ўз самарасини бермоқда. Етти ойлик план анча оширилиб бажарилди.

— Бундай мувоффақиятларда Анвар Дилмуҳамедов, Насиба Аҳмедзянова, Геннадий Семёнов, Анатолий Владимиров, Эргаш Раҳимов, Валентина Симонова, Фавзия Рамазонова каби илғор, меҳнатда пешқадам арматурачиларимизнинг ҳиссаси катта бўлмоқда, — дейди цех бошлиғи Пётр Трифонович Некрасов.

Ўзларининг яратувчилик меҳнатлари билан бахт топган, обрў қозонган кишилар заводда кўплаб топилади. Арматура цехининг илғор пайвандловчиси Бибинур Собирова ана шундайлардан. Бибинур мана 16 йилдан бери баракали меҳнат қилиб келмоқда. Қарийб 10 йилдан бери эса шу заводда тер тўкяпти. Ҳар-хил йўғонликдаги арматураларни кесадиган қайчи — дастгоҳда моҳирлик билан ишлайди. Пайвандлаш дастгоҳида меҳнат қилаётганда ишининг сифатига ҳамманинг ҳаваси келади. Бибинур бир неча медаллар билан мукофотланган.

Завод коллективи тўққизинчи беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган умумхалқ ташаббусига қўшилиб, зиммасига оширилган социалистик мажбурият олиб, меҳнат қилмоқда. Улар йиллик планни 27 декабрда бажариш, планга қўшимча равишда 30 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш, йиғма темир-бетон конструкциялари тайёрлаш планини 25 декабрда адо этиб йил охиригача 1000 кубометр йиғма темир-бетон буюмлари етказиб бериш, меҳнат унумдорлигини пландагидан бир процент оширишга аҳд қилганлар. Бундан ташқари, материалларни тежаб-тергаб ишлатиш ҳисобига 170 тонна цемент, 40 тонна металл, 57 минг киловатт-соат электр энергияси иқтисод қилиб қолинади.

Завод ишчилари шу мақсад йўлида бугун кечагидан, эртага бугунгидан самаралироқ, унумлироқ меҳнат қилишяпти.

О. ИБРОҲИМОВ.

МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ЯНГИЙЎЛ консерва заводининг маҳсулот ишлаб чиқариш қуввати йил сайин ошиб бормоқда. Фақат шу йилнинг ўзида корхона савдо ташкилотларига 42 миллион шартли банка консервалар етказиб беради. Суратда: тайёр маҳсулотлар омбори ишчиси Машхура Валиевани кўриб турибсиз.

И. ГЛАУБЕРЗОН ва В. СИРОТКИН фотолари.

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШИ ВА УНИНГ ЭҲТИЁЖЛАРИ

КПСС XXIV съездида қишлоқ қурилишига катта эътибор берилди.

Бунинг сабаби ҳаммага маълум албатта. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтириш бўйича амалга оширилган йирик тадбирлар колхозлар ва совхозлар экономикасини анча мустаҳкамлаб, қишлоқларни қайта қуриш, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг турмуш шароитини яхшилаш учун кенг истиқбол очилди. Шунинг учун ҳам тўққизинчи беш йилликда қишлоқ жойларда капитал қурилишни анча кенгайтириш, барча қишлоқларни шаҳар типидаги обод посёлкаларга айлантириб бориш вазифаси қўйилди.

Бу соҳада анчагина ишлар қилинди. Буни Ўрта Чирчиқ районидаги айрим колхозлар мисолида яққол кўриш мумкин. Масалан, Киров номли совхоз бундан беш-олти йил илгари бир қанча қишлоқларни ўзига бирлаштирган бўлиб, уларда лой томли уйлар, тор, чанг ва лой кўчалар мавжуд эди. Ҳозир хўжаликнинг ҳар бир оиласи обод, кўпхонали уйларда яшамоқда. Кўчаларга асфальт ётқизилган. Маданият саройи, магазинлар, ошхоналар, мактабгача ёшдаги болалар муассасалари, мактаблар, спорт иншоотлари қишлоқ аҳолиси хизматида. Совхоз посёлкаларида ям-яшил боғ-роғлар, хиёбонлар бор.

Бизнинг колоннамиз коллективи ана шу ишларни амалга оширишга муносиб ҳисса қўшди. Бундан ташқари, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш институти учун бутун бир посёлка бунёд этдик.

Капитал маблағ ўзлаштириш ва қурилиш-монтаж ишлари планлари ортиғи билан адо этилди. Агар бундан олдинги беш йилликнинг ҳар йилида ўрта ҳисобда бир миллион сўмликдан кўпроқ маблағ ўзлаштирилган бўлса, бу йилги бош пудрат ишлари ҳажми уч миллион 450 минг сўмни ташкил этади.

Бу катта вазифа, унга ўз-ўзидан эришиб бўлмайди. Шуни ҳисобга олиб, резерв ва имкониятлардан кенгроқ фойдаланишга ҳаракат қиляпмиз.

Ҳаммага маълумки, аксарият қурилиш ташкилотларида, айниқса, бизнинг кўчма колоннамизга ўхшаш ташкилотларда ишчи кучи қўнимсизлиги анча кучли бўлади. Бунинг устига доимий малакали кадрлар, мутахассислар етишмайди. Бизда ҳам анча вақтгача давлат планлари йил сайин бажарилмади. Аксарият объектларнинг сифати паст бўлди.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШИ — МАСАЛАЛАР МАСАЛАСИ

Колонна партия ташкилоти таклифи билан ишчи-хизматчиларимиз яшайдиган доимий посёлка барпо этишга киришдик. Ишлаб чиқариш базаси қурилишини бошлаб юбордик. Чирчиқ дарёсининг чап қирғоғида склад бинолари, автомашиналар учун гараж, механика устахоналари қурдик. Ишлаб чиқариш объектлари қатори уй-жой қурилишини ҳам олиб бордик. 110 ўринли умумий ётоқхона, 18 квартирали уй, ўнлаб коттежлар қад кўтарди. Ҳозирги вақтда дарёнинг соҳилида бинокорларнинг бутун бир посёлкаси қад кўтариб турибди.

Ишлаб чиқариш базасининг яратилиши ва бинокорларни обод уй-жойлар билан таъминлаш меҳнат унумдорлигини кескин ошириш имконини берди. Шу сабабли ҳам беш йилликнинг биринчи йили учун мўлжалланган катта ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишларини муваффақиятли амалга оширяпмиз.

Илгари қишлоқ бинокорлари, уй-жойлар ва ишлаб чиқариш корпусларини асосан қўл кучи ёрдамида қуришар эди. Эндиликда тамомила бошқача манзарани кўрасиз. Зарур кўтарма кранлар, бинокорлик техникаси қишлоқ қурувчилари меҳнатини енгиллаштиряпти.

Лекин ҳали қишлоқда индустриал методларни кенг жорий этишда анчагина тўсиқлар бор. Қишлоқ қурилиш ташкилотларида ишнинг механизация даражаси шаҳардагиларникига қараганда анча кам. Шуниси таажжубланарлики, бизда қурилиш техникаси, айниқса, кўтарма кранлар етарли эмас. Ваҳоланки, ҳозир колхозлар ва совхозларда ҳам икки-уч, ҳатто тўрт қаватли бинолар қуриляпти. Ана шундай бинолар қуриш учун, албатта, минора кранлари керак. Лекин, қишлоқ қурилиш ташкилотларини техник жиҳозлаш табелида бу ҳисобга олинмаган.

Қишлоқ қурилишларини зарур бинокорлик материаллари билан таъминлашдаги нуқсонлар ҳамон давом этмоқда. Бу соҳада биз шаҳар қурилиш ташкилотларидан анча орқада қолганмиз. Материалларнинг йўқлиги, етишмаслиги оқибатида айрим объектларни белгиланган муддатларда фойдаланишга топширишнинг иложи бўлмаяпти.

Масалан, Бектемир посёлкасидаги механизация базасида биз колонналар ўрнатдик. Ҳаммаси бўлиб 10 та тўсин керак эди. Бизга эса фақатгина бешта тўсин ажратишди. Қолган бештасини эса йилнинг иккинчи ярмида олиш режалаштирилди. Лекин, бу тўсинлардан ҳамон дарак йўқ. Бошқа материаллар таъминотида ҳам аҳвол шундай. Бу соҳада тартиб ўрнатилиши, қишлоқ қурилишларини зарур материаллар билан ўз вақтида ва етарли миқдорда таъминлаш учун барча чораларни кўриш керак.

Ҳозирги замон қурилишини, шу жумладан қишлоқ қурилишини малакали кадрларсиз тасаввур қилиш қийин. Шунинг учун ҳам колоннамизда кадрлар тайёрлашга алоҳида эътибор беріляпти. Барча инженерлик лавозимларида олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассислар ишлашяпти. Ўзимиз ҳам бинокор кадрлар тайёрлаш билан муттасил шуғулланяпмиз. Шу ерда касб ўрганган ғишт терувчи Муртозо Яфаров, дурадгор Александр Турчин, сувоқчи Мария Криволуцкая, бўёқчи Валентина Гузова ва бошқа ўнлаб бинокорлар шулар жумласидандир.

Тўққизинчи беш йиллик қишлоқ бинокорлари олдига катта вазифалар қўйди. Биз шу беш йиллик мобайнида 15 миллион сўмликдан кўпроқ бош пудрат ишларини бажаришимиз керак. Кўриниб турибдики, қурилиш-монтаж ишлари ҳажми анча катта, лекин уни албатта бажарамиз.

Ҳозирги вақтда колоннамиз участкаларида социалистик мусобақа авж олиб кетган. Саидкарим Ғаниев, Резо Кохреидзе, Герман Левин ўртоқлар бошчилигидаги комплекс бригадалар мусобақада пешқадамлик қилишяпти. Улар резервлардан тўла фойдаланишяпти, иш сифатини тинмай яхшилашмоқда.

Бинокорларимиз ўз ишлари натижасидан бениҳоя мамнунлар. Чунки улар ўзларининг меҳнатлари, ғайрат-шижоатлари билан қишлоқларимиз жамолини очишга, деҳқонларимиз турмуш шароитини яхшилашга кўмаклашмоқдалар. Бу билан қанчалик ғурурланишса, мағрурланишса арзийди. Ана шу кайфият қурувчиларимизни КПСС XXIV съезди белгилаган улкан программани амалга ошириш учун муносиб ҳисса қўшишга руҳлантирмоқда. Бу — меҳнатда янги-янги муваффақиятлар учун гаровдир.

К. ЕФИМОВСКАЯ,
«Ташоблсельстрой» трестига қарашли 1-кўчма механизациялашган колонна план бўлимининг бошлиғи.

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ экскаватор ремонти заводи коллективи тажрибали ишчи В. Филиппов билан ҳақли равишда фахрланади. Ўртоқ Филиппов бундай ҳурматга ўзининг ҳалол меҳнати, смена топшириқларини мунтазам ошириб бажариши, қўлидан чиқаётган деталларнинг юқори сифатли бўлишига эришиши орқали сазовор бўляпти.

А. ТЎРАЕВ фотоси.

СОЦИАЛИЗМ ВА ФАН-ТЕХНИКА

«Мамлакат хўжалик тараққиётининг ҳозирги босқичдаги муҳим хусусиятларини тез авж олиб бораётган фан-техника революцияси ҳам белгилаб бермоқда. Социализм, планли социалистик хўжалик фан ва техниканинг ҳар томонлама тараққий этиши учун жуда кенг майдон очиб беради. Айни вақтда фан-техника революцияси хўжалик фаолиятимизнинг кўп томонларини такомиллаштиришни талаб қилади. Бошқача қилиб айтганда, фан-техника революцияси социлизмга қулайлик туғдирадиган жуда катта куч, лекин бу кучни чинакам эгаллаб олмоқ керак». Партиямизнинг тарихий XXIV съездида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ҳозирги замон фан-техника революциясига ана шундай юксак баҳо берди.

Ҳозирги замон фан-техника революцияси туфайли башариятнинг табиат кучлари устидан ҳукмронлик даражаси янги даврга қадам қўйди. Бу янги давр фан ҳамда техниканинг энг катта ютуқлари бўлган ядро энергиясини эгаллаш, космик фазони ўзлаштириш, кибернетика, радио-электроника ва телемеханикани янада ривожлантириш, ишлаб чиқаришни комплекс автоматлаштириш билан чамбарчас боғлиқдир.

Ҳозирги революцион ўзгариш фақат фан ва техника соҳаси билан чекланиб қолмайди, албатта. Унинг кўлами жуда кенг, мазмуни ғоят чуқур бўлиб, жамиятнинг моддий-техника базасини тубдан қайта ўзгартириш билан бирга, мавжуд социал-иқтисодий ва идеологик муносабатларга ҳам фаол таъсир кўрсатмоқда. Модомики шундай экан, фан ва техника тараққиётининг ҳозирги босқичида қарор топаётган туб сифат ўзгаришларининг моҳияти ва бу ўзгаришларнинг характерли хусусиятлари нималардан иборат? — деган савол туғилади.

Ҳар бир ижтимоий-сиёсий тузум ўзининг моддий-техника базасига эга. Қайси жамиятни олмайлик, у муайян ишлаб чиқариш муносабатлари билан бирга вужудга келади ва ривожланади. Шу сабабдан жамиятнинг моддий-техника базаси турли тарихий даврларда у ёки бу ҳукмрон ишлаб чиқариш муносабатларининг характерига боғлиқ бўлади. Айтайлик, капитализмнинг моддий-техника базаси ишлаб чиқариш воситаларининг хусусий мулкчилигига ва кишининг киши томонидан эксплуатация қилишга асосланади. Социализмнинг моддий-техника базаси эса капитализмнинг моддий-техника базасидан тубдан фарқ қилиб, у ишлаб чиқариш воситаларининг ижтимоий мулклигига ҳамда кишиларнинг биродарлиги, ҳамкорлиги ва ўзаро ўртоқлик ёрдамига таянади. Социализмнинг моддий-техника базаси планли равишда, aқлий ва жисмоний меҳнатнинг оғир томонларини енгиллаштириш, меҳнаткашлар оммасининг турмуш даражаларини яхшилаш каби мақсадларга мувофиқ тарзда амалга оширилади. Коммунизмнинг моддий-техника базаси социализмнинг моддий-техника базаси эришган ютуқлар негизида вужудга келиб, буларнинг биринчиси кейингисининг янада ривожланишидир. Шу билан бирга, коммунизмнинг моддий-техника базаси социализмнинг моддий-техника базасидан сифат жиҳатидан фарқ ҳам қилади. «Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, — дейилади КПСС Программасида, мамлакатни тўла электрлаштириш ва шу асосда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида ижтимоий ишлаб чиқариш техникаси, технологияси ва ташкил этилишини такомиллаштириш; ишлаб чиқариш процессларини комплекс механизациялаштириш, уларни тобора тўлароқ автоматлаштириш; халқ хўжалигида химияни кенг татбиқ этиш; ишлаб чиқаришнинг янги, иқтисодий жиҳатдан самарали тармоқларини, энергия ва материалларнинг янги хилларини ҳар томонлама ривожлантириш, табиат ресурсларидан, моддий ва меҳнат ресурсларидан ҳар томонлама ва рационал фойдаланиш; фанни ишлаб чиқариш билан узвий равишда боғлаш ва илмий-техника тараққиёти суръатларини жадаллаштириш; меҳнаткашларнинг юқори маданий-техника савияси; меҳнат унумдорлиги жиҳатдан энг ривожланган капиталистик мамлакатлардан анча устунлик демакдир».

Коммунизмнинг моддий-техника базасини қуришда фан-техника тараққиёти ғоят муҳим роль ўйнайди. Фан-техника тараққиёти деганда биз фан кашфиётларини, шунингдек, прогрессив технологияни узлуксиз такомиллаштира бориш, ижтимоий меҳнатни илмий негизда ташкил қилиш учун янги илғор форма ва методлар яратиш ҳамда уларни ишлаб чиқаришга кенг татбиқ этиш жараёни ва бу жараённинг олға йўналишини кўзда тутамиз. Фан ва техника ривожида эволюцион ҳамда революцион босқичлар бўлади. Маълумки, ривожланишнинг эволюцион шаклига миқдор ўзгаришлар, революцион шаклига эса сифат ўзгаришлар мувофиқ келади. Бинобарин, фан-техника, тараққиёт тушунчаси фан ва техника ривожидаги ҳам миқдор, ҳам сифат ўзгаришларини ифодалайди. Демак, эволюцион тараққиёт даврида фан ва техникада ички ўзгаришлар юз берса-да, бунда на фан, на техника ўз моҳиятини деярли ўзгартирмайди. Фан ва техникада юз берадиган сифат ўзгаришлари даврида эса, сакраш ва чуқур революцион тўнтариш содир бўлади. Бундай ўзгаришлар туфайли XX асрнинг иккинчи ярмидан бошлаб, фан ва техника тараққиёти ўзининг революцион даврига кирди. Шундай қилиб, ҳозирги фан-техника революцияси ижтимоий равнақнинг бир кўринишидир.

Ҳозирги фан-техника революциясини тақозо этган омиллар қуйидагилардан иборат. **Биринчидан,** Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси умуман янги хилдаги коммунистик равнақ, хусусан ҳозирги замон фан-техника революцияси даврини бошлаб берди. Социализм даврида фан ва техникани мисли кўрилмаган даражада равнақ топтириш учун қулай имкониятлар яратилди. Ишлаб чиқариш воситаларининг ижтимоий характери, совет кишиларининг мақсад ва манфаатларининг бирлиги, социалистик демократия фан-техникани умумдавлат миқёсида планлаштиришнинг мустаҳкам социал-иқтисодий негизидир.

Коммунистик партия ўзининг иқтисодий сиёсатида ижтимоий меҳнат унумдорлигини оширишнинг ҳал қилувчи омили бўлган фан-техника тараққиёти суръатларини жадаллаштиришга катта эътибор бермоқда. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани Директиваларида 300 та муҳим илмий-техника проблемаларини тадқиқ қилиш ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш кўзда тутилади. Совет олимлари, инженерлари ва ишчилари фан-техникани тараққий эттиришда буюк муваффақиятларга эришганликлари бутун дунёга маълум. Совет кишилари ўзларининг йирик кашфиётлари билан ҳозирги фан-техника революциясига салмоқли ҳисса қўшиб, ижтимоий равнақнинг кўп соҳаларида биринчи ўринни эгаллашга муяссар бўлдилар. Ҳақиқатан ҳам бизнинг фанимиз жаҳонда эҳтимоллар назарияси, назарий механика, атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш, автоматик бошқариш назарияси, космонавтика, электроника, шунингдек энг кучли генераторлар ва ракета техникасини вужудга келтириш соҳаларида пешқадамлик қилмоқда.

Иккинчидан, ҳозирги замон фан-техника революциясининг бошланишига капиталистик монополиялар ўртасидаги рақобат курашининг кескинлашуви сабаб бўлди. Капитализмнинг аста-секин ўсиб империализм босқичига ўтиши фан ва техниканинг нотекис ривожланишини ҳаддан ташқари кучайтириб юборди. Бу даврда йирик монополиялар ўзаро рақобат курашида ғолиб чиқиш ва энг кўп фойда олиш учун фан-техника революциясини жадаллаштиришга интиладилар. Капиталистик мамлакатларда илмий-назарий тадқиқот ишлар учун ажратилаётган молия харажатлари йилдан-йилга ўсиб бораверади. Фақатгина АҚШда 1970 йилда фан соҳасига сарфланган маблағ давлат бюджетининг 20%ни ташкил этди. Монополия фирмаларининг илмий-текшириш муассасаларидан оладиган соф даромади 1970 йилда 1965 йилга нисбатан 1,5 марта ошди.

Шу билан бирга, айрим монополия иттифоқлари ўзларининг танҳо ҳукмронлигини таъминлаш мақсадида янги кашфиёт ва ихтироларни сир сақлашга, ҳатто фан ва техниканинг ривожланиш суръатларини секинлаштиришга ҳаракат қиладилар. Таниқли инглиз олими Жон Берналнинг таъкидлашича, АҚШ ва Англияда физика фани соҳасига оид янги кашфиётларнинг учдан икки қисми ишлаб чиқаришга жорий этилмай, фирма архивларида ҳанузгача қолиб кетмоқда.

Шундай қилиб, капиталистик монополиялар, бир томондан, фан-техника революциясини тезлаштиришга интилсалар, иккинчи томондан эса, унинг ўсиш даражасини секинлаштиришга уринадилар. Худди мана шу икки зиддиятли тенденция кураш шароитида капитализмда фан-техника революциясининг элементлари пайдо бўлди.

Учинчидан, ҳозирги замон фан-техника революциясининг вужудга келишида бир-бирига қарама-қарши бўлган икки ижтимоий-иқтисодий система мусобақаси муҳим омил ҳисобланади. Бу мусобақада социализмнинг капитализм устидан узил-кесил ғалаба қилиши кўп жиҳатдан фан-техниканинг ривожлантириш даражасига, илмий тадқиқотлар натижаларидан ижтимоий ҳаётнинг турли соҳаларида тобора тўлиқ равишда фойдаланишга боғлиқдир.

Дарҳақиқат, социализм билан капитализм ўртасида фан-техника соҳасида шиддатли кураш бормоқда. Шак-шубҳасиз, бу кураш социалистик система фойдасига ҳал бўлади. Чунки капиталистик ишлаб чиқариш муносабатлари ҳозирги фан-техника революциясининг кўлами учун ҳаддан ташқари катта ғовдир.

Тўртинчидан, фан-техника революциянинг келиб чиқишига фан соҳасидаги революцион сакрашлар сабаб бўлди. Ҳар қандай илмий революция моддий дунё ҳақидаги эски тушунча ва тасаввурларнинг тубдан ўзгариши билан характерланади. Умуман, физика соҳасидаги йирик кашфиётлар илмий революцияни тезлаштирган манбалардан биридир. Кибернетиканинг пайдо бўлиши эса илмий революцияни янги, юқори босқичга кўтарди. Бошқаришни уюштириш тўғрисидаги фан бўлган кибернетика яхлитлашган ахборот назариясини вужудга келтирди. Бу назария автоматика, техника, тилшунослик, физиология, психология соҳаларига, шунингдек, ижтимоий ҳодисаларни ўрганишга кенг татбиқ қилинмоқда. Зотан, илмий ахборот ҳажмининг тез ўса бориши фандаги революциянинг яна бир муҳим хусусиятидир. Америкалик олим Д. Прайснинг маълумотларига кўра, илмий ахборот ҳажми йилига 10—15% га кенгаймоқда. Шу йўсинда бораверса, дейди у, 2000-йилга бориб, жаҳонда 1 миллион илмий журнал нашр қилиниши керак. Бу мисоллардан яққол кўриниб турибдики, илмий ахборотнинг ҳажми кенгайиб, ўсиш даражаси тезлашмоқда.

Ҳозирги илмий революция химия ва биологияда ҳам содир бўлаётир.

Хуллас, фан ишлаб чиқариш жараёнида бевосита иштирок этувчи объектив кучга ва фан-техника революциясининг битмас-туганмас манбаига айланмоқда. Илмий революция билан бирга, бизнинг давримизда техника революцияси ҳам янги босқичга кўтарила бошлади. Техник революция ишлаб чиқариш қуроллари, меҳнат предметлари ва технологиянинг туб сифат ўзгаришлари ифодалайдиган тушунчадир. Бинобарин, техника соҳасидаги революциянинг бешинчи муҳим омилидир. Шундай қилиб, фан-техника революцияси қонуний ва объектив зарурий тарихий жараён бўлиб, бутун ижтимоий-сиёсий ҳаёт ҳамда фан-техника тараққиёти давомида тайёрланди.

Бу революциянинг энг муҳим характерли белгиси фан ва техниканинг ўзаро мустаҳкам алоқадорлигидир. Бундай боғлиқлик ва ички алоқадорлик улар ўртасида ўтмишда бўлмаган. Фан ва техника ўртасидаги алоқадорлик аслида илмий революция билан техник революциянинг бир-бирига қўшилиб, бирлашиб кетишида яққол кўринади. Бу хусусият фақат

✻

Далаларда каноп ўрими қизғин олиб бориляпти. Лубкорлар каноп пўстларини сифатли шилиб олиш учун курашмоқда. Оққўрғон районидаги «Москва» колхози деҳқонлари ҳар гектар ердан 160—170 центнердан «кўк поя» олмоқдалар. Ҳозир колхознинг ҳамма бригадаларида каноп ўрими уюшқоқлик билан давом эттириляпти. Суратда: каноп пўстини агрегат ёрдамида шилиш пайти.

А. АБАЛЯН фотоси.

✻

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

КАНОП ЎРИМ-ЙИҒИМИНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗАЙЛИК

Бу йил каноп деярлик 80 процент майдонга ўтган йилги тажрибалар асосида бир қаторлаб экилди. Бунда лубнинг сифати юқори бўлади, қайта ишлаш даврида камроқ чиқитга чиқади.

Каноп экини барча майдонларда ўтган йилга нисбатан анча яхши ўсди. Поясининг узунлиги ҳам олдинги йилга нисбатан 40-50 сантиметр юқорироқ бўлиб, ўриш ишлари ҳам 8-10 кун олдин бошлаб юборилди.

Шуни унутмаслик керакки, каноп ўриладиган майдонлар 7-8 кун илгари суғорилган бўлиши лозим. Бу тадбир амалга оширилганда каноп поясининг сифати юқори бўлади, ҳамда пояси қотмасдан пўстини шилиш осон кўчади.

Каноп ўриш ишлари областимиз шароитида тахминан август ойининг иккинчи ярмидан бошланади. Бу йил ҳам шундай бўлди. Ана шу давр экиннинг оммавий гуллаш вақтига тўғри келади. Каноп ўришни бошлашда айниқса эҳтиёт бўлиш зарур: бу тадбир муддатидан илгари бошлаб юборилса, ҳосилнинг бир қисми нобуд бўлиши мумкин.

Бундан ташқари, каноп ўрилаётган вақтда ер бетидан 3-5 сантиметрдан юқори қисмидан ўрилади. Агарда кўпроқ қолдирилса, ҳосил кўглаб йўқолишига сабабчи бўлади. Каноп ўрилаётганда нормадан бир сантиметр юқоридан ўрилса, гектарига 0,8 дан бир центнергача ҳосил йўқолади. Бу эса гектар бошига олинадиган даромаднинг 60-75 сўмгача камайишига сабабчи бўлади.

Областимиздаги каноп экиш билан шуғулланадиган ҳамма хўжаликлар етарли миқдорда канопни дастлабки қайта ишлайдиган «ЛС-1» маркали агрегатларга эга. Ҳосилни қисқа муддатларда ўриб-йиғиб олиш ишни уюшқоқлик билан ташкил этилишига ҳамда ҳар бир агрегатнинг тўғри созланишига ҳам боғлиқ эканлигини унутмаслик керак.

Каноп пўстлоғини шилиш вақтида уларни машиналарга бир текисда солишга эътибор қилиш лозим. Бунда машинага солинаётган канопнинг диаметри 15 сантиметрдан, қалинлиги эса 2-3 сантиметрдан ошмаслиги шарт.

Машинада дастлабки қайта ишланган лубни қуритиш учун бир текисда ёйиб, 2-3 кун қуритилади. Сўнгра ҳар бири 2-3 килограмм миқдорида боғланиб, 4-5 тадан ана шундай боғ яна 3-4 кун қуритилгач, бойланади. Бойлам 10-12 килограммдан ошмаслиги керак. Тойларга боғланадиган лубнинг намлилик даражаси 20 процентдан ортмасин. Бундан кўпайиб ёки камайиб кетса, тайёрланган лубнинг сифатига кескин таъсир этади.

Канопдан юқори ҳосил олиш экилган уруғнинг сифатига боғлиқ. Ҳар бир хўжаликда уруғлик учун экилган каноп майдонлари мавжуд. Лубкорларимиз бундай майдонлардан давлатга мўжалдаги уруғликнии етказиб бериш учун ҳамма имкониятларни яратишди. Уруғликнинг сифатли бўлиши уруғлик учун ажратилган майдонларни ўз вақтида ўриб олишга боғлиқ. Бу йил ҳам каноп уруғи ўтган йилга нисбатан 10-12 кун илгари пишиб етилади. Уруғлик канопни ўришни ҳар бир туп канопда 4-5 тадан кўсакча пишиб етилгач бошлаш лозим. Бошқа кўсакчалар эса қуритиш даврида пишиб етилади. Агарда уруғлик каноп эрта ўрилса, ундан олинган уруғнинг сифати паст, кеч ўрилса кўплаб кўсакчалардаги уруғлар очилиб кетиб, исроф бўлади. Уруғлик учун ўрилган пояларни қуритишга ҳам жиддий эътибор бериш шарт. Қуритилган каноп поялари дастлаб «МК-6» маркали молотилкаларда майдаланади. Юқори сифатли уруғлик олиш ишларини тезлаштириш учун каноп уруғи иложи борича қисқа муддатларда ажратиб олиниши шарт.

Майдаланган каноп кўсакчаларидаги уруғларни тозалаш ишларини «ОС-4,5А» ва «ОСМ-9,5Х» машиналарида амалга оширилади. Тозаланган уруғ ўша жойнинг ўзида сортларга ажратилиб қопларга солинади. Уруғликнинг намлилик даражаси 12 процентдан ошмаслиги шарт. Агарда намлилик даражаси нормадан юқори бўлса, бундай уруғ униб чиқиш хусусиятини йўқотади. Юқори сифатли уруғлик тайёрлаш ишларини ҳар бир хўжалик агрономлари кузатиб боришлари ва ўзлари назорат қилишлари керак. Каноп ўриш ва юқори сифатли уруғлик тайёрлаш ишларини ташкил қилиш учун ҳар бир хўжаликда тузилган конкрет план ва иш графиги бўлиши, бунда ҳар бир хўжаликнинг ўз шарт-шароити эътиборга олиниши лозим.

А. МИРКОМИЛОВ,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги техника экинлари бош бошқармасининг бош агрономи.

Х. НАЗИРОВ,
Ўзбекистон луб экинлари тажриба станциясининг директори, биология фанлари кандидати.

Н. ФИЛУШКИН,
селекция лабораториясининг мудири.

ПАК СУСАН,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ИЛҒОР БРИГАДА

Ғазалкент сут-ёғ заводининг аҳил коллективи тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили етти ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш планини ошириб адо этди. Чирчиқ ҳамда Ғзалкент шаҳарлари аҳолиси учун планга қўшимча равишда кўплаб пиширилган сут, қаймоқ, творог каби маҳсулотлар етказиб берилди.

Корхонанинг бундай юқори кўрсаткични эгаллашида коммунист Шарофат Ҳасанова бошлиқ бригаданинг ҳиссаси катта бўлди. Бригаданинг ҳар бир аъзоси иш вақтидан унумли фойдаланиб, доимо аъло сифатли маҳсулот тайёрлади. Адигул Қосимбекова, Умржон Эшматова, Ролия Болягова, Эра Грамовская кабилар кунлик нормани 140—160 процентдан бажариб, ҳамкасбларига намуна бўлишяпти.

Р. МИРАЪЗАМОВ.

ЯНА БИР ИЛМ ЎЧОҒИ

Ўзбек совет адабиёти мураккаб, мазмунли тараққиёт йўлини босиб ўтди. Адабиётимизда роман, повесть, драматургия, публицистика жанрлари пайдо бўлди ва уларнинг «Ўтган кунлар», «Қутлуғ қон», «Бой ила хизматчи» каби ўлмас намуналари юзага келди.

Алишер Навоий номидаги Адабиёт музейи қошидаги адабиёт архиви бўлимининг зиммасига мана шу тарихни яна бир қайта кўриб чиқиб бунда адабиётшунос олимларнинг меҳнат ва изланишини марказлаштириш, уюштириш вазифаси юкланган.

Айни кунларда архив ходимларининг бутун фаолияти марҳум ёзувчи, шоир ва адабиётшуносларнинг архивини тўплашга йўналтирилган. Архиви тўпланиши лозим бўлган 106 ёзувчилардан Абдулла Қодирий Шокир Сулаймон, Зиё Сайид, Усмон Носир, каби 70 дан ортиқ соҳибларимиз ижодига оид қимматли материаллар номаълум кимсалар қўлида қолиб, пароканда бўлиб кетган.

Шу қийинчиликларга қарамасдан бу архивни тўплаш ишлари юришиб кетган. Ҳозир 30 га яқин шоир, ёзувчи ва адабиётшуносларнинг ҳаёти ҳамда ижодига оид материаллар жамланган. Архивдаги энг бой бўлимлардан бири Алишер Навоийнинг 500 йиллик юбилейи материаллари (1938—1948 йиллар)дир.

Яқинда музей маъмурияти, Москвадаги Ленин кутубхонаси фондидан ўзбек дабиётининг 30-йилларда босилиб чиққан, лекин ҳозир камёб 125 нодир асарининг микронегативини сўраб олди. Булар орасида Абдулла Қодирий, Шокир Сулаймон, Зиё Сайид, Усмон Носир ва бошқаларнинг асарлари бор.

Адабиёт архивини тўплашдан мақсад — шу каби бебаҳо материалларни иложи борича тезроқ тартибга солиб, кўрсаткич-тузиб, илм аҳлининг кенг ва объектив таҳлилига ҳавола қилишдир. Мавжуд материалларнинг дастлабки қисмлари-ёқ фойдаланишга тайёр бўлгач, барча замонавий мосламалар, техника воситалари билан жиҳозланган архив қироатхона-си очилади. Ҳозир қироатхона биносининг ремонти бошлаб юборилган, зарур микрофильм аппаратлари ҳозирлаб қўйилган. Мўлжал — келгуси йилдан бошлаб қироатхона эшигини очишдир.

Н. ХОЛЛИЕВ.
Н. ЭРМАТОВА.

РЕВОЛЮЦИЯСИ

ҳозирги замон фан ва техника тараққиётига хосдир. Агар фан ўтмишда фақат техника талабларини қондириш учун хизмат қилган бўлса, эндиликда у моддий ишлаб чиқаришнинг кучли суратда ўсишнинг ҳал қилувчи омилига айланиб қолмоқда.

Фан жамият ҳаётига икки ёқлама, яъни ишлаб чиқариш воситаларининг ўзгаришига ва инсон билимлари даражасининг ўсишига таъсир кўрсатмоқда. Умуман ишлаб чиқариш, хусусан техника тараққиётида фаннинг роли ўса бориши конкрет социал-иқтисодий муносабатлар билан белгиланади. Социализм даврида фан ва ишлаб чиқаришнинг ўзаро ҳамкорлиги мустаҳкамланиб, фаннинг бевосита жамият ишлаб чиқарувчи кучига айланиши илдамлашади. Фаннинг ишлаб чиқаришнинг етакчи кучига айланиши устида гап борганда табиёт фанлари билан бир қаторда ижтимоий фанларни ҳам назарда тутиш керак. Ижтимоий фанлар коммунистик қурилиш амалиётини ўрганиш ва назарий жиҳатдан умумлаштиришда, социализмнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиёти ҳамда унинг коммунизмга ўсиб ўтишининг асосий қонуниятларини тадқиқ этишда, коммунистик тарбия муаммоларини ишлаб чиқишда катта роль ўйнамоқда. Шубҳасиз, бу проблемаларнинг ҳал этилиши мамлакатимизда коммунистик жамиятни муваффақиятли қуришга ёрдам қилади.

Ҳозирги замон фан-техника революцияси сув, ёқилғи, атом, қуёш ва бошқа шунга ўхшаш турли хил манбалардан олинадиган электр энергиясига асосланади. Электр кучи фан-техника революциясининг ижтимоий ҳаётга кўрсатаётган таъсир доирасини кенгайтиради ва биринчи навбатда ишлаб чиқаришнинг ҳамма элементларининг тубдан ўзгаришига олиб келади. Электрни қўлланмасдан туриб, янги энергия манбаларини эгаллаш, синтетик материалларни ишлаб чиқаришга жорий этиш, ишчи машиналарини ҳаракатга келтириш, технологик жараёнларни назорат қилиш ва автоматик усулда бошқариш мумкин эмас. Шунинг учун ҳам СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съездининг Директиваларида электр энергияси ишлаб чиқаришни 1030—1070 миллиард киловатт-соатга етказиш кўзда тутилмоқда. Бундан ташқари, фан-техника революцияси ишлаб чиқаришни комплекс автоматлаштиришга таянади. Механизациялаштириш ишлаб чиқариш техникаси тараққиётининг қуйи босқичи бўлса, комплекс автоматлаштириш эса унинг юқори босқичидир. Механизациялаштириш асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқариш операцияларини бажаришдаги оғир қўл меҳнатига барҳам беради. Комплекс автоматлаштириш натижасида меҳнат қуроллари, ишчи машиналари, ишлаб чиқариш технологияси ва уни ташкил этиш жараёни тубдан ўзгаради. Автоматик қурилмалар жисмоний ва ақлий меҳнатни енгиллаштиради, шахсан бир хил ҳамда чарчатадиган операцияларни бажаришдан озод қилади. Шахс меҳнатининг энг мураккаб функцияларини бажариш секин-аста машиналарга ўтмоқда. Шундай қилиб, шахс машиналар ишини бевосита бажаришдан қутила боради.

Ижтимоий ишлаб чиқаришни комплекс автоматлаштириш ва кибернетикалаштириш фан-техника революциясининг асосий характерли белгиларидан ҳисобланади. Зеро, бу революциянинг туб мазмуни ҳам худди мана шунда. Биз юқорида айтиб ўтганимиздек, фан-техника революцияси халқаро ҳодисадир. Бироқ фан-техника революцияси ривожини капитализм тобора кўпроқ бўғиб қўймоқда.

Фақат социализмгина фан-техника революциясини изчиллик билан амалга ошириб, унинг самараларидан жамият аъзоларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини тўла даражада қондириш учун муваффақиятли фойдалана олади. Фан-техника революциясини мамлакатимизда ҳар тарафлама авж олдириш коммунистик қурилишнинг мақсад ва вазифаларига тўла мувофиқ келади. Мазкур революция, айниқса, коммунизмнинг моддий-техника базасини янада кучли суръатлар билан ривожлантиришни таъминлашда ҳал қилувчи роль ўйнади.

Социалистик ишлаб чиқариш муносабатларини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш бир қатор мураккаб социал проблемаларни ҳал этиш билан чамбарчас боғлиқ. Шаҳар билан қишлоқ, ишчилар синфи билан деҳқонлар, қишлоқ хўжалик меҳнати билан саноат меҳнати ўртасидаги муҳим тафовутларни тугатиш шулар жумласидандир. Социализм даврида шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги муҳим тафовутларнинг сақланиб қолишига сабаб социалистик мулкнинг икки хил формаси (давлат мулки ва колхоз-кооператив мулки)нинг мавжудлиги, саноат ва қишлоқ хўжалигидаги ишлаб чиқарувчи кучлар тараққиёти даражасининг бир хил эмаслиги, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг маданий-маиший шароитлари ҳамда меҳнатида фарқларнинг бўлишидир. Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги мазкур ижтимоий-иқтисодий ва маданий-маиший тафовутлар фан-техника революцияси негизида бартараф қилинади. Ҳозирги беш йиллик қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчи кучларининг ривожланишида муҳим босқич ҳисобланади. Шу даврда колхоз ва совхозлар 1 миллион 700 минг дона трактор, 1 миллион 100 минг юк автомашинаси, 541 минг ғалла комбайни ҳамда бошқа кўпгина техника билан таъминланадилар. Бу эса қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси анча ўсишига ва айни вақтда давлат мулки билан колхоз мулкини бирга қўшиб, ягона коммунистик мулкка айлантира боришга ёрдам беради. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаштириш, электрлаштириш ва химиялаштириш натижасида деҳқон меҳнати билан ишчи меҳнатининг характери тобора бир-бирига яқинлашмоқда.

Сўнгги йилларда республикамиз қишлоқларида кўплаб мактаб, болалар боқчалари, яслилар, касалхоналар, уй-жойлар, клуб, кутубхона, нонвойхона, кир ювиш хоналари ва шу сингарилар барпо этилмоқда. Қишлоқ жойларида радио, телевидение, бадиий ҳаваскорлик ва бошқа маданий-оқартув ишларини ривожлантириш учун бир қатор муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси шаҳар билан қишлоқ, ишчилар синфи билан деҳқонлар ўртасидаги муҳим тафовутларни аста-секин амалда йўқотишга олиб боради.

Фан-техника революциясининг социализм шароитидаги социал оқибатларини таҳлил этиш шуни кўрсатадики, бу революция имкониятларидан жамият олдида турган муҳим ижтимоий-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш учун фойдаланиш, фан-техника революциясини халқ фаровонлигини кўтаришга хизмат қилдириш — бу соҳада ҳам социализмнинг капитализмдан муқаррар афзалликларини яна бир карра намойиш қилмоқда.

Отақул ЭРГАШЕВ,
фалсафа фанлари кандидати.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

САМИМИЙ УЧРАШУВЛАР

Венгрия пойтахтидан 140 километр нарида Будапешт—Сегед тош йўли бўйида катта Киштелек қишлоғи жойлашган. Бу ерда учта кооператив бўлиб, 10 мингга яқин аҳоли яшайди.

Улардан энг йириги ҳисобланган венгер—совет дўстлиги номи билан аталувчи кооперативда мени правление раиси Вильмош Буш билан маҳаллий партия ташкилоти секретари Миклош Воланлар кутиб олишди.

Миклош Киштелекдаги мамлакатларимиз ўртасидаги алоқаларни кенгайтиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган ташаббускор группага бошчилик қилади. Менинг бу ерга келишимдан мақсад ана шу группанинг фаолияти билан танишиш эди.

Худди мана шу куни маҳаллий клубда «Советская женщина» журналхонлари билан Венгрияда нашр этиладиган «Факела» редакцияси ходимлари билан учрашув ўтказилаётган экан. Далаларда иш кўп, бунинг устига йиғим-теримнинг авжи қизиб кетган пайти бўлишига қарамасдан агрономлар, комсомол активлари, хотин-қизлар Советларининг вакилларидан 70 нафарга яқин киши тўпланишди. Суҳбат жуда самимий кўнгилдагидек ўтди. У венгер кооператорларининг совет кишилари ҳаётига қизиқиб қараётганликларини кўрсатди.

— Бундай учрашувларни келгусида ҳам ўтказмоқчимиз, — дейди Миклош Волан. — Бу совет дўстларимизнинг ҳаётини яқиндан билишимизга катта нафи тегиб, фойда бермоқда. Бизларнинг кооперативимиз ана шу мақсадда венгер-совет дўстлиги Жамиятининг областда биринчи коллектив аъзоси бўлди.

Кейинги пайтларда венгер газеталарида дўстлик жамиятларига турли корхоналар, кооперативлар ва ташкилотларда коллектив аъзо бўлиб кираётганлар сони кун сайин кўпайиб бораётганликлари ҳақида тез-тез маълумот босилиб турибди.

Бу шундай бошланган эди. 2 апрелда—Венгриянинг Совет Армияси томонидан озод қилинган куннинг байрам қилиниши арафасида — Диошдьоре шаҳридаги 20 минг кишилик В. И. Ленин номидаги металлургия комбинатининг коллективи венгер-совет дўстлиги Жамиятининг сафига аъзо бўлиб кириш тўғрисида қарор қилди. Жамиятнинг Марказий правлениеси томонидан қизғин маъқулланган металлурглар ташаббуси барчага намуна бўлди.

— Бизларнинг дўстлик жамиятимиз ташкил этилганига ўтган йили 25 йил тўлди, — деди унинг бош секретари Мария Надь.— Ҳозирги кунларда корхона ва ташкилот коллективларидан кўплаб хат келиб турибди. Улар ўз хатларида коллектив равишда ўзларини аъзо этиб тасдиқлашимизни сўрашмоқда. Қабул этилганларнинг сони икки юздан ошиб кетди. Булар орасида мамлакатдаги энг йирик Чепель комбинати, совет буюртмаларини бажараётган Будапешт кемасозлик заводи, Орослан шахтёрлари, Тисафельдвар, Капуч ва Саддьи қишлоқларидаги Ленин номли кооперативларнинг деҳқонлари, Дьора шаҳридаги ўқитувчилар институтининг студент ва профессорлари ва бошқа коллективлар бор.

Шу кунларда жамият марказий правлениесида янги планлар тузилмоқда. Унда икки мамлакатнинг корхоналари ўртасида алоқаларни кенгайтириш, делегациялар билан алмашиниб туриш, СССР ютуқларини пропаганда қилиш кўзда тутилган. Совет мамлакатида нашр этилаётган газета-журналларга обуна бўлувчилар сони тобора кўпайиб бораётир, фотокўргазмалар, лекция ва суҳбатлар, совет кинематографиясининг янгиликларини кўриш уюштирилмоқда...

Венгер-совет дўстлиги номи билан аталувчи кооператив планида бир қанча ажойиб тадбирлар ҳам белгиланган. Раис столидаги календарда бир рақам ёзиб қўйилибди, маълум бўлишича ана шу куни дўстлик байрами ўтказиш кўзда тутилган. Бунда Киштелек қишлоғининг аҳолиси билан совет мамлакатидан келган меҳмонлар учрашишади.

— Бизлар яна бир нарсани олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз, — деди Миклош Волан, совет колхозларининг биттаси билан тўғридан-тўғри алоқа ўрнатсак. Бу хўжаликни Одесса областидан танламоқчимиз. Ахир, областимиз маркази Ноград-Сегед шаҳри аллақачонлардан бери Одесса области билан ака-ука тутинишган...

В. СТРЕЛЬЧУК,
АПН махсус мухбири.

СССР элчиси Мальта бош министри билан учрашди

ЛА-ВАЛЕТТА, (ТАСС). Мальта янги парламентининг сессияси очилиши муносабати билан СССРнинг Буюк Британиядаги ва ўриндошлик асосида Мальтадаги элчиси М. Н. Смирновский бу ерда бўлди. Элчи Мальтанинг бош министри Д. Минтофф билан учрашди ва дўстона суҳбат қилди.

Суҳбат чоғида Совет томони Мальтага мумкин бўлган иқтисодий ёрдам бериш масалаларини кўриб чиқишга ва шу мақсадда Мальтага совет делегациясини юборишга ёки Мальта делегациясини Москвада қабул қилишга тайёр турганлигини изҳор этди. Элчи тегишли совет идораларига совет кемаларини Мальтанинг қуруқ докларида ремонт қилишга қўйиш чораларини кўриш юзасидан кўрсатма берилганлиги тўғрисида Мальта ҳукуматини хабардор қилди.

ПОЛЬША. Глогуведаги мис эритиш комбинати биринчи навбати муддатидан олти ой аввал фойдаланишга топширилди. Шу йилнинг ўзида мамлакат 40 минг тонна мис олади. Бу корхона Европада энг йирик мис эритиш заводларидан бири ҳисобланади. Суратда: дастлабки мис оқими.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

МУҲИМ ВАЗИФА

УЛАН-БАТОР, (ТАСС). «Унэн» газетасида Монголия Халқ Республикаси давлат план комиссияси раисининг биринчи ўринбосари Д. Салданнинг «халқ хўжалигига раҳбарликни такомиллаштириш соҳасидаги вазифалар» сарлавҳали мақоласи босилиб чиқди. Мақолада қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Социалистик мамлакатларнинг ҳамкорлиги кенгайиб, кучайиб бораётган бир шароитда беш йиллик планлар тузиш билан бир қаторда халқ хўжалигининг тараққиётини 15—20 йилга мўлжаллаб перспектив планлаштириш жуда катта аҳамиятга эгадир.

Биз, деб ёзади автор, узоқ даврга мўлжалланган планларни тузиш вақтида мамлакат экономикасини ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилаш билангина чекланиб қолмаслигимиз керак. Фан ва техниканинг тараққиёт даражасини, халқ хўжалигининг структурасини янада такомиллаштиришни кўзда тутишимиз, олдимизга қўйилган вазифаларни амалга оширишнинг конкрет муддатлари ва босқичларини кўрсатишимиз ҳам зарур.

Перспектив планлаштириш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал этишда, деб ёзади Салдан, — Совет Иттифоқидаги ва бошқа қардош социалистик мамлакатлардаги план органлари ҳамда илмий-тадқиқот ташкилотлари билан маҳкам алоқа боғлаш мумкин.

ХКП миллий кенгашининг сессиясида

ДЕҲЛИ, 20 август. (ТАСС). Ҳиндистон Коммунистик партияси миллий кенгашининг бу ерда ўтаётган сессиясида кеча мамлакатни иқтисодий жиҳатдан ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Сессияда сўзга чиққан ХКП миллий кенгашининг аъзолари ишчилар синфи ва бутун халқнинг манфаатларини кўзлаб давлат секторини янада ривожлантириш учун кураш олиб бориш зарурлигини таъкидладилар. Нотиқларнинг фикрига кўра, экономиканинг асосий соҳалари халқ назорати остида бўлмоғи керак.

ТРАДИЦИОН ЯРМАРКА

Берлин, 21 август. Бу йил Лейпцигдаги традицион халқаро кузги ярмаркада жаҳоннинг 55 мамлакатидаги 6250 корхона ва савдо ташкилотлари қатнашади.

Шундай қилиб, Лейпциг халқаро савдонинг яна энг муҳим маркази бўлиб қолди.

Германия Демократик Республикаси, шунингдек Совет Иттифоқи, Польша, Чехословакия ва бошқа социалистик мамлакатлар саноат корхоналарининг экспонатлари ярмаркада катта ўрин олади.

Бу йил ярмарка «тинч савдо-сотиқ ва техникани тараққий эттириш учун» деган шиор остида уюштирилади.

ҲАРБИЙ МАЪМУРЛАРНИНГ ҚАРОРИ

НЬЮ-ЙОРК, 19 август. (ТАСС). Покистоннинг ҳарбий маъмурлари 1970 йилнинг декабрида Шарқий Покистон вилоят мажлиси халқ иттифоқи партиясидан сайланган 288 нафар аъзодан бугун 195 нафарини депутатлик мандатларидан маҳрум қилдилар. (Маҳаллий мажлисда 10 нафар аёлларни ҳам қўшиб ҳисоблаганда жами 310 ўрин бор). Депутатлик мандатларидан маҳрум қилинган кишиларга «турли жиноий айблар» қўйилди. Ассошиэйтед пресс агентлиги Покистон маъмурларининг айтганларига суяниб шу ҳақда хабар берди. Ҳарбий маъмурларнинг режаларига кўра, «бўш» ўринларни қўшимча сайловда сайланадиган депутатлар тўлдиради.

Покистон маъмурлари халқ иттифоқининг собиқ бош секретари Камаруззамонга (унинг қаердалиги номаълум) ҳарбий маъмуриятга келиб, бўйнига қўйилган «давлатга қарши ҳаракат» айби хусусида жавоб беришни буйруқ қилдилар.

ХУШХАБАРЛАР

ЯНГИ МАКТАБ

Янги ўқув йилини пойтахтимиздаги мактаб коллективлари қатори бинокорлар ҳам муносиб совғалар билан кутиб олмоқдалар. Съезд йилида мавжуд илм даргоҳларига қўшилган янги мактабларни ўз муддатида ўқувчилар ихтиёрига топшириш учун қурувчилар озмунча меҳнат қилишдими!

Шундай янги илм масканларидан бири «Қўйлиқ-2» массивида бунёд этилган Карл Маркс номли 31-мактаб биносидир. Мазкур мактаб биносини «Главтошкентстрой»га қарашли 3-трестнинг 15-қурилиш бошқармаси бинокорлари қуришган бўлса, унга пардозлаш тресги 44-бошқарма азаматлари дид билан сайқал беришган.

Илм даргоҳи 1496 ўқувчига мўлжалланган бўлиб, икки қаватли тўртта ўқув корпусидан иборат. 40 га яқин кенг, озода синфхоналар, химия, физика, чизмачилик, биология, умумий техника, география кабинетлари ўқувчилар хизматида бўлади. Булардан ташқари, дурадгорлик, темирчилик устахоналари, 300 ўринли ошхона ҳамда 300 ўринли мажлислар зали, бассейн, ечиниш хоналари, спорт зали мавжуд. Баскетбол, футбол майдончалари қўли гул қурувчилар меҳнати самарасини кўз-кўз қилиб турипти.

Мактаб педагогик коллективи томонидан массивдаги барча ўқувчилар тўлиқ рўйхатга олиниб, улар керакли дарсликлар билан таъминланишди. Фан кабинетлари эса замонавий кўргазмали қуроллар билан жиҳозланди.

— Педагогик коллективимиз ҳамда ўқувчилар,— дейди мактаб директори Жўра ака Рашидов,— бинокорлар туҳфасидан ғоятда мамнундирлар. Бу ерда билим оладиган ёш авлодни ҳар томонлама етук, коммунистик жамиятимизнинг муносиб кишилари бўлиб етишишларида 60 кишилик педагогик коллективнинг хизматлари катта бўлади.

Ж. СОДИҚОВА,
Э. ТЎЛАГАНОВ.

АҲОЛИГА-КЎПЛАБ ХОЛОДИЛЬНИКЛАР

КПССнинг XXIV съезди Директиваларида янги бешйилликда аҳолининг кенг истеъмол буюмларига бўлган талабини тағин ҳам тўла қондириш йўл-йўриқлари кўрсатиб ўтилган. Пойтахтимиздаги рўзғор холодильниклари заводи коллективи ишни ана шу Директиваларга амал қилган ҳолда ташкил этган. Ярим йиллик план топшириқлари ортиғи билан адо этилди. Савдо ташкилотларига пландан ташқари 1350 та холодильник етказиб берилди.

— Июль ойи планини ҳам шараф билан бажардик,— дейди завод бош инженери ўртоқ И. Волошин.— Фақат бир ой ичида планга қўшимча равишда 184 та холодильник ишлаб чиқарилди. Маданий-рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш топшириғи ҳам ортиғи билан адо этилди. Цехларни замонавий дастгоҳлар билан жиҳозлаш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, ички резервларни излаб топиб, ишлаб чиқаришга жорий этиш, иш вақтидан унумли фойдаланиш туфайли меҳнат унумдорлиги ҳам кескин ошди. Ўтган йилнинг шу вақтига нисбатан унумдорлик 113,9 процентни ташкил этди.

Август ойи план топшириқларини бажариш маромида бормоқда. Бу ишда ўртоқ В. Андрушенко бошлиқ бўёқчилик-йиғув цехи аъзолари айниқса жонбозлик кўрсатмоқдалар. Безруков, Золотухина, Хўжаев, Фролов каби илғорларимиз смена топшириқларини 130—150 процентга етказиб, ўз касбдошларига ўрнак кўрсатишмоқда.

БИРИНЧИ КОНЦЕРТ

Бундан роса бир йил илгари музика ўқитувчиси Абдусамад Илёсов раҳбарлигидаги музика тўгараги ташкил этилиб, унга ишчи-хизматчилар, қурувчи ва сабзавоткорларнинг фарзандлари жалб этилган эди.

Яқинда ҳаваскорлар тўгараги аъзоларининг биринчи концерти бўлди. Концертга ота-оналар келишди. Тўгарак қатнашчилари ҳар бир ўйин, ашулани маҳорат билан ижро этдилар. Улар энди дала шийпонларида концертлар қўйишга тайёргарлик кўришяпти.

М. ҒОЗИЕВ.

Калинин районидаги «Москва» совхози

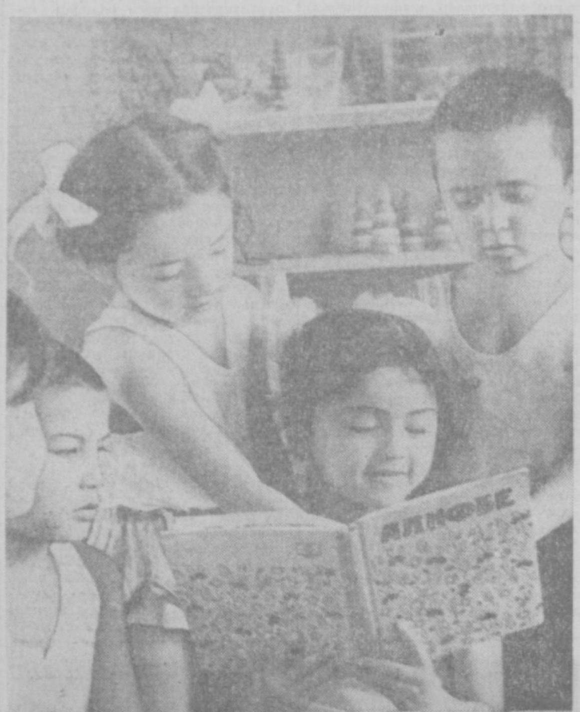

Сентябрь яқин. **Н. МУҲАММАДЖОНОВ** фотоэтюди.

ОДОБ ВА ҲАЁ-ЗИЙНАТ

ТАРБИЯ МАВЗУИДА

Дугонам Хайрихон бизни уйига таклиф этди. Чақчақлашиб ўтиргандик, уйга келинчак кириб келди. Сизга айтганим, опамнинг келини,— деди Хайрихон уни таништираркан. Ўз келини тўғрисида Хайрихон илгари ҳам мамнун бўлиб гапирганди.

«Вой, бу ўзимнинг қизим— Шоира-ку»,—дедим уни қучоқлаб.

Ўтиргач, унга зимдан такрор тикилиб қарадим: у ҳамон ўша-ўша: 9—10 синф ўқувчиси Шоира бўлиб кўринди кўзимга. Шоира, Васила, Турсуной, Озода, Муҳаббат, Раъно каби дугоналари орасида ўзининг назокати, муомаладаги мулойимлиги билан ажралиб турарди. Қайнонаси Назми опа у медик севимли келинидан мамнун бўлган ҳолда шоира ТошМИнинг 5-курсида ўқиётганини айтиб қолди:

—Бахтимдан айланайки, шундай иболи-ҳаёли келин насиб этди. Ҳам ўқишни, ҳам уй юмушларини эплайди. Хушмуомалалигини айтмайсизми!

— Шундай қиз тарбиялаган онасига раҳмат,— деди кексароқ аёллардан бири.

Ҳаммамиз ҳам қизларимизнинг шундай одобли, хаёли бўлишини истаймиз: табиий ҳусни, хулқий нафосати билан ойга кўзгу бўладиган ажойиб қизларимиз камми! Уларни қаерда учратманг: уйдами, кўчадами, транспортдами, кино-театрдами, кўриб қувонасиз.

Лекин, айрим балоғат ёшидаги қизларимиз эса ёқимсиз хулқ-атвор, кийинишдаги ўта сатанглик ёки аксинча қолоқлик, муомаладаги қўполлик билан барчанинг нафратига сазовор бўладилар. Бундай аҳволни кўрганда, айниқса, биз ўқитувчилар ранжиймиз. Чунки, қизларимизда рўй берган ҳар бир камчилик ўз камчилигимиз бўлиб туюлади.

Шунга кўра, қизлар тарбиясига оид баъзи мулоҳазаларни ёзишни лозим кўрдик.

Аввало, шуни айтиш керакки, қизларимизнинг ташқи кўриниши замонамизга мос бўлгани яхши. Бунда биз «яхши замонда яшаяпмиз, атлас-шоҳи кийинг, сочларни «янгича» қилиб бошга тўнкариб олинг»,— демоқчи эмасмиз. Маънавий гўзал, ақлда камол топган, кўринишидан содда бўлган қизларимизга эргашиб, улардан ўрнак олинг, деймиз!

Троллейбуснинг олдидан тиқилинчда бир қиз чиқди. Унинг сочи бошига қўпол қилиб турмакланган, шамол унинг тўзғиган сочларини ёнида турган ўрта ёшлардаги бир кишининг бетига урарди. Ўша киши қиздан ранжиди: «Сочни бошга тўнкаргунча, йиғиштириб олсанг-чи»,— деди секингина у. Қиз эса унга бир хўмрайиб қаради-да, троллейбусдан тушиб кетди.

— Калта «дум» лигини айтмайсизми?— деди бошқа бир кампир унинг калта кийганидан ранжиб.

Тошкент Давлат университети филология факультетининг студентлари ва 169-мактабнинг 9-10-синф қизлари иштирокида «Билим» уйида «Одоб —инсон безаги» деган темада бахс уюштирилди. Кечага ёзувчи Мирзакалон Исмоилий ҳам таклиф қилинган эди.

Кечада бир неча киши сўзга чиқиб, бири нутқ маданияти, бири кийиниш маданияти, яна бошқа бири катталарга ҳурмат масаласида ўз фикр-мулоҳазаларини айтди. Ҳаваскор шоира қизларимиздан Маъфура Муҳамедова чиқиб, ўзи ёзган «Сочларингни ташлаб юр» деган шеърини ўқиди. У шеър ўқир экан, фикрлари ўзининг кўринишидан акс этиб турарди. Бутун зал мафтун бўлиб тинглади, уни чунки, унинг майин овози, кийиниши орқасига ташланган сочлари ҳамманинг эътиборини ўзига тортган эди:

Қўй, чулғама бошингга,
санам,
Сочларингга етказма озор.
Минг хил қилиб
турмаклагандан
Ташлаганинг гўзалроқ минг
бор.
Тонг нурининг жилваси
мисол
Ҳусн тўкиб турсин юрганда
Тим қаро тун қизи қолсин
лол
Ўт нигоҳлар ёнсин юрганда.
Қўй, чулғама бошга, дугонам,
Ёшлик фасли бетакрор эрур.
Қизлик ҳусни тенгсиз у
билан,
Сочларингни доим ташлаб
юр.

Залда қарсак янгради. Ёзувчимиз М. Исмоилийга сўз берилди.

— Ҳозир шеър ўқиган қизчамизга раҳмат,— деди у.— Шеърини жуда нафосат билан ўқиди. Менимча, унинг ўзи ҳам, сўзи ҳам маъқул бўлди ҳаммамизга. Аммо ташлаш мумкин бўлмаган сочларни турмаклаш мумкин, лекин бу, қизларимизнинг ҳуснига ярашадиган даражада бўлгани яхши.

Айрим қизларимиз бор кийимларини ҳам ўхшатиб кия олмайдилар. Ўта узун, ҳаддан ташқари кенг қилиб гавдага мосламай тиктирадилар. Бу ҳам етмагандек, турли ортиқча тақинчоқлар тақиб юришади. Ваҳоланки, чин гўзаллик ясантусанда эмас, балки соддаликда, хулқ-атвор гўзаллигидадир. Ахир, халқимиз «Юзинг чиройи одоб билан» деб бежиз айтмаганку!

Қизларимизга камчиликларини кўрсатишда катталар, теварак атрофдагилар разм солиб туришса яхши бўларди. Алишер Навоий айтганларидек:

Киши айбинг деса, дам
урмагил Ким ул эрур кўзгу
Чу кўзгу тийра бўлди—ўзга
айбинг зоҳир айларму?

Бу бебаҳо ўгитнинг мазмунига диққат қилинг-а! «Бирон киши айбингни кўрсатса, ундан хафа бўлма, қарши гапирма, чунки айбингни кўрсатувчи киши кўзгуга ўхшайди, унга қарасанг, ўз айбинг нима эканлигини билиб оласан. Хафа бўлиб дам урсанг — кўзгу хира бўлиб қолади-ю,сенинг айбингни кўрсатмай қўяди»,— дейди шоир.

Зотан, Навоийнинг фикрича, хато ҳар бир кишида бўлиши мумкин, аммо, уни кўра олиш ва уни бошқалар ёрдамида тузатишга интилиш даркор.

Баъзи ўқувчи қизларимиз тўғри дашном берган ўқитувчиларидан ноўрин хафа бўлишади. Гўё улар «янгича» кийиниб юрмоқчимиш-у, бунга ўқитувчиси йўл қўймаганмиш! Ахир, ўқитувчисига гап қайтаришнинг ўзи одобсизлик эканлигини ўша қизларимиз билармиканлар? Ўқитувчи ҳеч вақт ёмон йўлга бошламайди-ку! Ҳамма вақт хулқда, одобда мақташга арзирли бўлишингизни кўриш улар учун бахт-ку!.

Одоблиликнинг яна бир кўриниши ширинсўзликдан, дилбарликдан иборатдир. Хоҳ катталарга хоҳ кичикларга нисбатан мулойим муомалада бўлишни одат қилиб олган яхши, чунки, ширин сўз аёл ҳаммага ҳам маъқул бўлади.

Умуман айтганда, қизларимиз шарм-ҳаёли, кийинишда содда, лекин ақлан гўзалликка эришиб, «фалончининг қизи жуда баодоб-да!» деган мақтовга лойиқ бўлишса, уларнинг оила аъзолари ҳам, қариндош-уруғлари, устозлари ҳам — ҳамма хурсанд бўларди. Ахир, халқимиз:

Шарму хаёсиз бўлсанг
Ҳар ерда ерсан шатта.
Маъқул, билимдон бўлсанг
Иззат-ҳурматинг катта

деб бежиз айтмаган-ку!

А. ҲАСАНОВА,
ТошДУ педагогика кафедрасининг ўқитувчиси.

ТОШКЕНТДАГИ амалий санъат музейи экспонатларга жуда бой. Бу ерда тематик кўргазмалар ҳам ташкил этиб турилади. Томошабинлар экспозициядан ўрин олган янги экспонатлар билан ҳам танишмоқдалар. Суратда: музейнинг кўриниши акс эттирилган.

И. ГЛАУБЕРЗОН ва **В. СИРОТКИН** фотоси.

МАЙСАЗОР КУЙЧИСИ

Беданaнинг «ва-вах-пит-пилдиқ»ини эшитгандирсиз? Шунда сал тўхтаб, кулимсираб қўйганингизни сездингизми? Чунки унинг сайраши кўз олдингизга бепоён уфқларга туташиб кетган буғдойзор, беда ва майсазорларни келтиради. Шудрингли ўтлоқ ҳидлари димоққа урилгандай бўлиб, ўзингизни қандайдир енгил ҳис этасиз.

Агар булбул гулзор ва боғроғларимизнинг гўзаллигини куйласа, каклик тоғ қояларини, арчазорларни мадҳ этади, Суфитўрғай мусаффо осмонга кўтарилиб, саҳро ва далаларимиз баҳори куйчиси бўлса, митти бедана майсазор куйчисидир.

Мана энди Қозоғистон буғдойзорларида, Қирғизистоннинг афсонавий Иссиққўл соҳилларидаги майса ўтлар ва кўм-кўк экинлари орасида баҳор ва ёзни ўтказиб, жўжа очиб ,куз фасли бошланиши билан Ўзбекистонимизга учиб келаётган беданаларнинг бирбиридан ўзарга сайрашини эшитадиган кунлар келди.

Айни пишиқчилик бўлган шу дамларда қовун сайлига чиқиб, ўз қўлингиз билан «бсволди» қовуни ёки «мармар» тарвузни палагидан узаётганингизда полиздан беданaнинг «пир» этиб кўтарилиши сизда ажиб бир таассурот қолдиради.

Агар овчи бўлсангиз, 25 августдан милтиғингизни елкага осиб, бу йилги овингизни бедана, қоя каптарларидан бошлашингиз мумкин. Фақат, овчилик билетингиз бўлиши шарт.

Биринчи марта бедана овига чиқувчиларга бир-иккита маслаҳатимиз бор.

Агар ов итингиз бўлса, бедана овидан осони йўқ: итингиз олдингиздан у ёқдан бу ёққа гизиллаб ўтабериб, охири пусиб ётган беданани топадида, сизга тумшуғи билан кўрсатиб, жойида қимирламай қолади, ҳатто думини ҳам ликиллатмайди. Итингиз сакраши билан бедана пириллаб, учиб чиқади. Секин, паст учганлиги, муҳими, тўғри учганлиги сабабли уни нишонга олиш ҳеч гап эмас.

Ҳақиқий овчи фириб ва ғирромлик ишлатмай, бошқача усул қўллаши мумкин. Шу усуллардан бири сим ёрдамида бедана учиришдир. Икки овчи 30—40 метрларча ингичка симни олиб, учларини белига боғлаб олади. Бедазорнинг бир томонида сиз, иккинчи томонида шеригингиз симни ўт устида судраб кетаверасиз. Сим ўтни «дазмоллаб» судралиб бораверади ва пусиб ётган беданани учишга мажбур қилади...

Шу кунларда далаларда беданаларнинг тинимсиз «питпилдиғи» эшитиляпти. Мабодо овдан қуруқ қайтсангиз ҳам майсазорлар куйчисининг ёқимли сайрашини эшитиб қайтасиз.

Ғ. ЖЎРАЕВ.

Спорт

ЖАҲОННИНГ КИЧИК ЧЕМПИОНАТИ

Келаси йил Бразилияда футбол бўйича катта халқаро турнир ўтказилиши ҳақида илгари хабар берган эдик. Халқаро Футбол Федерацияси расмий равишда маъқуллаган бу турнир «Жаҳоннинг кичик чемпионати» деб аталмоқда. Унда ҳамма қитъалардан 20 та терма команда қатнашади.

Яқинда Рио-де-Жанейрода бўлажак мусобақага чек ташланди. Илгари жаҳон чемпионлари бўлган Бразилия, Италия, Англия, ГФР, Уругвай терма командалари мусобақани ярим финалдан бошлашади. Қолган 15 команда ташланган чекка кўра учта группага бўлинди. БИРИНЧИ ГРУППА: Аргентина, Мексика, Франция, Колумбия ва Осиё вакили. ИККИНЧИ ГРУППА: СССР, Португалия, Чили, Эквадор ва Африка вакили. УЧИНЧИ ГРУППА: Югославия, Парагвай, Перу, Боливия, Венесуэла.

Группаларда мусобақалар тугагач, уч ғолиб аниқланади. Бу уч команда собиқ беш чемпион билан финал саккизликни ташкил этади. Улар яна чек бўйича икки группага бўлинади: бу группаларнинг ғолиблари эса кейин ҳал қилувчи ўйинни ўтказишади.

СССР КУБОГИ УЧУН

«Пахтакор» марказий стадиони теннис кортларида СССР кубоги учун ним чорак ўйинлари бўлди. Тошкентнинг «Буревестник» эркаклар ва аёллар командалари Боку ва Ленинград вакиллари билан куч синашдилар.

Эркаклар командалари ўртасида тошкентлик В. Безверхов озарбайжонлик И. Байгузинни мағлубиятга учратди. Аммо ҳамшаҳримиз А. Славинский бокулик рақиби Р. Ахмеров билан бўлган учрашувни бой бериб қўйди.

Мусобақанинг иккинчи куни мастер В. Каплан командамизга очко келтирди. У А. Гажинскийни ютди. Лекин А. Безверхов бокулик Р. Ахмеровга ютқазиб қўйиб, умумий ҳисоб 2:2 бўлиб қолди. Жуфт разрядлар олишувида қайси томон ғалаба қилиши маълум бўларди. Бу учрашувда ҳамшаҳарларимиз муваффақиятли қатнашиб 3:0 ҳисобида ютдилар. Энди теннисчиларимиз чорак финалда Арманистон — Грузия ғолиби билан куч синашадилар.

Аёл теннисчиларимиз эса Ленинград динамочилари билан бўлган учрашувни муваффақиятсиз ўтказиб, кубок учун бўладиган мусобақалардан чиқиб кетишди.

ОБЛАСТЬ ЧЕМПИОНЛАРИ

Областимиз савдо ходимлари ўртасида футбол мухлислари кўплаб топилади. Улар яқинда ўтказилган «Спартак» кўнгилли жамияти биринчилигини муваффақиятли якунлашди. Область савдо ходимлари (улар «Спартак» номи билан ўйнайдилар) 12 команда ўртасида энг кучли эканликларини намойиш қилдилар. Финалда улар биринчи авторемонт заводининг «Торпедо» коллективи билан куч синашди. Тошкентдаги «Спартак» стадионида бўлган бу мусобақа 120 минут давом этди. Асосий ва қўшимча вақт ғолибини аниқлаб бермагач, 11 метрли штраф тўплари урилди. Бунда спартакчилар рақибларидан устунлик қилишди ва область чемпиони фахрий номини олишди. Энди бу команда «Спартак» жамиятининг республика биринчилигида қатнашади.

ТОШКЕНТЛИКЛАР ТЕРМА КОМАНДАДА

Тошкентнинг олий лигага йўлланма олган «Автомобилчи» волейболчи қизлари орасида талантли спортчилар анчагина. СССР терма командаси раҳбарлари уларни мамлакат ёшлар терма командасига жалб қилмоқда. Яқинда ҳамшаҳарларимиздан Л. Ишмаева ва К. Лисенко қитъа биринчилигида қатнашиш учун СССР ёшлар командаси составида Италияга жўнаб кетишди.

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

Шукур Шамсиддиновни «ҳақиқий фирибгар» деб бўлмайди, аммо у, фирибгарликка иштиёқи бор одам.

Қандай қилиб бўлса ҳам мўмай пул топиш ҳаёлига тушган бу «ҳаваскор» фирибгар Люба Русских деган таниш қизни ишга солмоқчи бўлди.

— Биласанми, Люба,— майин оҳангда сўз бошлади Шукур,— Озарбайжондан қадрдон дўстим келаётганмиш. Квартирам қай аҳволда эканлиги ўзингга маълум. Меҳмонни зериктирмаслик учун лоақал битта телевизор топилса ҳам майли эди. Шунга ёрдам берсанг, дегандим.

— Қанақасига ёрдамим тегиши мумкин?— сўради қиз таажжубланиб.

— Йўли осон,— деди Шукур қизга,— прокатдан қарзга телевизор олиб берсанг бўлгани. Дўстим кетгач қайтариб берамиз. Фақат паспортингни оливол, бўлмаса беришмайди.

...Мана, ниҳоят, орзу қилинган телевизор Шукурнинг қўлида. У қиз билан илиқ хайрлашгач, телевизорни таксининг орқа ўриндиғига оҳиста жойлаштирди-да, эҳтиётлик билан қучоқлаганча йўлга тушди. «Привокзальная» кўчасидаги Ташлимводторгнинг 46-киоскаси олдига келгач, машинадан тушди. Шу ерда ишлайдиган узоқ қариндоши Турғун Ортиқовнинг олдига келди.

Бир неча дақиқали суҳбатдан сўнг 210 сўмни чўнтагига солган Шукур ўз йўлига равона бўлди. Янгигина «Березка-2» телевизори эса ўша таксида Ортиқовнинг уйига бориб тушди.

«Қопда жуволдиз туролмайди», деганлари рост экан. Шамсиддиновнинг телевизор билан қилган саёҳатини ҳужжатлаштиришга сарф бўлган вақт ўтгач, Шукур ҳам, телевизор ҳам Фрунзе район милиция бўлимида яна «учрашишди». Бироздан кейин «Березка-2» прокатга, «ҳаваскор» фирибгар эса суд зали орқали олдин ҳам шу каби ишлари учун икки марта «меҳмон» бўлган жойга жўнади.

С. ШУКУРЖИЕВ,
милиция лейтенанти.

Редактор ўринбосари **Р. УМАРОВ.**

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.00— **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 19.05 — **Ўқувчилар учун. «Хайр, жонажон лагерь».** 19.30 — **«Ахборот» информацион программаси.** 19.40 — **Беш йиллик республика бўйлаб кезади».**

Ўзбек тилида: 20.05 — **«Ахборот» информацион программаси. 20.20 — Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси олдидан. Қозоқ шоирларининг шеърлари.** 20.35 — **Концерт.** 21.10 — **«Ҳамма нарса пахта теримига шайми?».** 21.35 — **«Сенинг замондошинг»** (бадиий фильм).

24.00дан **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси.** 18.00 — **«Бургутчалар»** (ҳужжатли фильм). 18.25 — **Бир актёр театри. А. С. Пушкин «Граф Нулин»** (телекомпозиция). 18.45 — Реклама.

19.00дан **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 18.00 — **«Али бобо ва қирқ қароқчи»** (болалар учун кинофильм). 18.30 — **«Темирчининг байроғи»** (бадиий фильм).

Рус тилида: 20.05 — **«Ольга Воронец куйлайди».** 20.45 — **«Ўғлимга»** (телефильм). 21.15 — **Реклама,** 21.25 — **Пиковая дама»** (фильм-опера).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ТЕАТРИДА — 25/VIIIда **Хотинимнинг эри,** 26/VIIIда **Катта концерт.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Ўғирланган поезд — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 5 ва кеч соат 8.45 минут, 10 яримда).

Тасодифий муҳаббат — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, 11 ярим, ва кеч соат 6.20 минут, 8 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 11.40 минут, кундуз 3 ярим, 5 ярим ва кеч соат 7 яримда).

Аннанинг бахти — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ўтган ёз — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Пьер — милиция ходими — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Менинг охирги тангоим — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Бегуноҳ бўлса, озод эт! — «ҲАМЗА» (кундуз ва кечқурун).

Сен менинг ҳаётимсан — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ярим ва кеч соат 6 яримда).

Она муҳаббати (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1, 3.40 минут ва кеч соат 9 яримда).

Асосий зарба — «МОСКВА» (кундуз соат 1.20 минут ва кеч соат 9 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Тасодифий муҳаббат — «ФЕСТИВАЛЬ».

Аннанинг бахти — «ХИВА».

Менинг охирги тангоим — ТЕЛЬМАН номли.

Уч кеча муҳаббат — НАВОИЙ номли.

ФАРҒОНА ШАҲРИДА

28, 29 августда Ўзбекистон ССР пул-буюм ютуқлари лотереясининг 1971 йил тўртинчи чиқарилиши бўйича

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда лотереянинг ҳамма беш разрядига 877500 сўмлик 357750 дона пул-буюм ютуқлари ўйналади. Шунингдек 331855 сўмлик 1560 дона буюм ва 545645 сўмлик 356190 дона пул ютуқлари мавжуд.

Ютуқлар ичида: «Москвич-412», «Запорожец» автомашиналари, «ИЖ-Юпитер» мотоцикли, телевизорлар, холодильниклар, гиламлар ва бошқа қимматбаҳо буюмлар, шунингдек 1000, 500, 300, 100; 50, 25 ва 10 сўмлик пул ютуқлари бор.

ТОШКЕНТ ЁҒ-МОЙ КОМБИНАТИГА бош бухгалтер

КЕРАК

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИНИНГ ИШЧИЛАР ТАЪМИНОТИ БОШҚАРМАСИГА

(Гоголь кўчаси, 94-уй, 179 хона)

Ишчилар таъминотининг Тошкент бўлимига **бош бухгалтер**

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси ва район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р.02749 ИНДЕКС 64697. А. 1814.